45ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 218 — Կ. ՊՈԼԻՍ 1/14 ՅՈՒՆՎԱՐ 1902 — 4 ՇԷՎՎԱԼ 1 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ 1317 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS E. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ե. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի ճաssէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50
Գաւառներու համար	108 ղր.	60

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جواردنده ۳۸ نومرولی داره خانه‌سی

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ

ՆՈՐ ՏԱՐԻ

1902

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1

Պատիւ ունինք շնորհաւորել ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ընթերցող նաստարակութեան որ այնչափ համակրանօք ողջունեց «Մանզումէ»ի վերերեւումն ու իր քաջալերութեամբ՝ աւագ տեղ շնորհեց անոր՝ հայութիւններուն մէջ։

Օրագիրներու, հանդէսներու, այս ատիճան առատութեան չրջանին, հրատարակութեան սկսիլ, ու առաջին օրէն՝ ընթերցողներու հետզհետէ ստուարացող թիւի մը քաջալերութեան, համակրանքին արժանանալ, արդարեւ բարեբախտ յաջողութիւն մըն է որուն համար եթէ երախտապարտ կը զգանք մենք ընթերցողներուն և մեր բարեհաճ աշխատակիցներուն, ո՛չ նուազ գնահատելի կը գտնենք նաև անկողմնակալութիւնը, անկեղծութիւնն ու անվհատ աշխատութիւնը որ այսօրուան բարգաւաճ վիճակին հասցուցին «Մանզումէ»ն։

«Մանզումէ»ի ընթերցողներ՝ կը նշմարեն անշուշտ բարեփոխութիւններն ու կատարելագործութիւնները որոնք օր աւուր զգալի կ'ըլլան թերթիս մէջ, հետզհետէ բարձրացնելով անոր մակարդակն ու հասարակութեան ամէն դասակարգին հաճելի և օգտակար ընծայելով ընթերցասիրութիւնը։

Նոր տարիին մէջ ալ պիտի շարունակենք մեր յառաջադիմութիւնն ու աւելի կորովով, աշխուժով ու սիրով պիտի փարինք «Մանզումէ»ին, ո և է ջանք չի խնայելով անոր զարգացումին նպատակաւ։

Թերթիս ծանօթ խմբագիրներն ու աշխատակիցները նոյնութեամբ պահելով հանդերձ նոր յաւելումներով ևս ճոխացուցած ենք խմբագրական մարմինը աւելի զանազանութիւն, պէսպիսութիւն մտցնելու համար մեր հրատարակութեան մէջ։

Կը յուսանք որ այս չրջանին մէջ ինչպէս նաև երկար տարիներ օգտակարապէս պիտի ծառայէ «Մանզումէ» իր ընթերցողաց, որոնց՝ նոր տարւոյ առթիւ կը մաղթենք երկար և բարեբաստիկ կեանք, երջանիկ կենակցութիւն, ընտանեկան հանգիստ և արդիւնաւոր առեւտուր։

ԷՆԿԻՒՐԻՒ մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի իրենց հաշիւները կարգադրել «Մանզումէ»ի գործակալ Դանիէլ Էֆ. Աշըգեանի հետ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆԸ (13)

ԿՈՐՈՆ

ԺԱՎԷԼ

ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

Գ.

ԳԻՄԱԿԻՆ ԵՏԵՒ

Մեր անծանօթը վեր կը վերցնէ այս թեթեւ զգեստը, կանգ կ'առնէ իրրեւ թէ հմայուած նոյն պատուն աչքերուն հանդիպող հրապուրիչ տեսարանէն, և իրաւ ալ, բան մը այսչափ արժանի չէր կրնար ըլլալ ա՜ստոր...

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԿԵԱՆՔԷ

Երէկ ուշ ատեն, Կաղանդ իրիկունը, Խմբագրութիւնս փոքրիկ ծրար մը ստացաւ։ Պատատը բակելնուս՝ նեռփակ դրուած գտանիք տիպիկ մը, ծաղկեայ դրասանգներով յօրինուած սիրուն տիպիկ մը՝ որուն կափարիչը դիւրաւ կը մատնէր սառոյն գաղտնիքը որ կը պահուըտէր ատոր տակ, իր սպիտակ կողին վրայ կրելով ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ բառը արծաթի տառերով։

Թրքուն հեռաֆրքրութեամբ մը բացիկ զայն, եւ նուէ-ճարտնեռու տուեան ճարուածքի մը վրայ փաթուած գտանիք կապոյտ քարթ մը՝ սա պարունակութեամբ.

ԱՐՇԱԿՈՒՀԻ ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ԹԷՈԴԻԿ
ՆՇԱՆՈՒԱԾ
30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901ԻՆ.

Անակնկալը՝ զոր այսպէս եկած է ընել մեզ թերթիս յարգելի աշխատակիցը Տիար Թէոդիկ Լապինեան, մաքուր բերկրանքով մը լցուց մեր սիրտը։ Եւ հիմայ, աշխարհիկ կեանքի այս քարմ աւեիսը արձանագրելով հոս՝ անակնկալ մրն ալ մե՛նք իրեն առքած ըլլալու հանոյքովը կը համակուինք։

Տո՛ղ մը բան հարկ չենք տեսներ իբր ներբող հիւսել ի մասին Տիար Թէոդիկի, քանի որ իր հարուակալի պաշտօնէն զատ մեր ամէնուս «ճանչնոր դէմ»ն է ան իր նկարող գրիչին գողտր կարողութեամբը։

Գալով Օրիորդին՝ զոր ճանչնալու բարեբախտութիւնը ունեցած ենք, կը յուսանք թէ իր վրայօք «մայրիկ բա՛ռար զարգացմամբ օժտեալ եւ պատի՛ւ իր սեռին» աւանդական օրեկ բանաձեւը այլոց պէս զործածելու հարկէն հեռու ենք հիմայ, վասն զի Օր. Աբգարուհիի խօսուն դրուագիրը խլացած կը մնայ սա պարզ խոստովանութեանը մէջ։

«Ընթացաւարս՝ Վ.Էրասյլի «Lycée de Jeunes Filles»էն, եւ Scarborough-ի «The Westlands» կուսանաց վարժարանէն։

Մեր ջերմ եւ ուրախագին շնորհաւորութիւնները՝ խօսեցեալներու սոյն ջուխտին, Ամանորի այս բարեբաստիկ առթիւ մաղթելով անամպ երջանկութիւններ՝ իրենց ապառնի կենցաղին համար։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

. . .

Ծ. Գ.— Թէոդիկէն—ինչպէս սովոր ենք կոչել զինքը՝ մեր մտերմական պահերուն— եկած այս բերկրարիթ անակնկալէն ետքը, տարեմուտի առթիւ արձանագրելիք չա՛տ սիրուն անակնկալ մըն ալ ունինք, որ սակայն այս անգամ վերապահուած է նոյն ինքն իրեն՝ Թէոդիկին։ «Մանզումէ»ի ընթերցողներէն մէկը, մէկը անունցմէ՝ որոնք չաբաթէ չաբաթ անկագին սպասումով մըն է որ կը կարդան Թէոդիկը՝ այս էջերուն մէջ, գրաւիչօրէն դասական, ու դասական ըլլալուն հետ մէկտեղ նո՛յնքան ալ ինքնատիպ յղացումը ունեցեր է ոսկիէ գրիչ մը նուիրելու «Ճանչնոր Դէմքեր»ու հեղինակին, խնդրելով որ ծածուկ մնայ իր անունը՝ իբրեւ ամէնէն աւելի անկեղծօրէն հաւակրող մը։ Հանոյքով կը հրապարակենք այս անակնկալը, խնդրելով մեր սիրելի Թէոդիկէն որ հաճի փութով ներկայանալ խմբագրատուն՝ ստանալու համար այդ գրիչը, որ ոսկերչութեան արուեստի կատարելութեան գրոյմը կը կրէ իր նրբադրուագ փորագրութիւններովը՝ որոնցմով, զարդարուած է անիկա։ Ուրեմն հեղ մըն ալ մեր խնդակցութիւնները՝ այս կրկին առիթով։

ՆՈՅՆ

ԳՐԻՉԻՆ ԾԱՅՐԷՆ

I

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒՆՈՎ

Տարին,—որ երէկ փակուած հաշակուեցաւ,—քննելու համար մասնակի հայեցակէտ մը, ճիշտ ատենը ընտրած չենք ըլլար իր յաջորդին առաջին, հոգ չէ՛ թէ անոր համբած ամէն մէկ օրը իր հեռաւորութեանը պատճառով քիչ մը պղտոր ըլլայ ու մշուշոտ, որով թէեւ վայրկեան մը անդիւր կը թուի քննել, կամ ատիճան մը թեթեւ բառը գործածելով՝ ակնարկել անոր, բայց ինծի անանկ կուգայ որ խորունկ հեւաղաւորութիւն մը, կէտ առ կէտ պրպտում մը մէջտեղ հանելու առաջադրութենէն բաւական մը հեռու՝ մէկ քանի անցյոսոս պարբերութիւններու մէջ խտացնելու փափաք մը անհարիւն չէ՛ կարծուածին չափ, ու ատիկա, խոստովանելու է, երբեմ՝ դժբաղդաբար լուրջ բանասէրի մը համբաւը չէ՛ որ պիտի չենէ աւ կարճառօտ տողերը ստորագրող սկսնակին, որուն, միանգամայն, բացէ ի բաց միամիտ ըղձանքն է բոլորուող տարիէն յուշեր ու նիշեր մը լոկ աղագրել։

Եւ ա՛ս՝ գրականութեան անունով։

Գրպանս չեմ դրեր, ինչպէս որ կը տեսնէք, հապա զբաստեղանիս տակը, վրան, մէջը, դուրսը՝ լրացող տարիին Պոլսոյ գրական հրապարակէն կանգ ուհոդի առած գրեթէ ամբողջական արտադրոյթներու հաւաքածուն, որ իբր թէ, Շնորհալի ինքնալքումի մը մէջ, Լուի ԺԳ. հրաշալի զարդախուցի մը երկայն աթոռի մը վրայ տարածուած, աքանչելիօրէն գեղեցիկ կին մը կը քնանար։

Բարձր կանթեղներուն լոյսը, վարդագոյն աղօր լուսարգելներէն մաղուելով զգուշաւոր ու անուշ պայծառութիւնով մը կ'ողողէ քնացող սիրուն կնոջ փափուկ կիսադէմքը, անոր ձեռքերէն մին ծուռգերուն վրայ բաց մնացած գիրքի մը վրայ կը հանգչի և միւսն ալ կը կախուի վար, գրեթէ քսուելով ժգոյն գունաւորումներով փայլող գորգին։

Վայելուչ տան հագուստը որով փաթթուած է ան, սկզբնաւորութիւնը կը ցուցնէ կատարելապէս գեղեցիկ վիզի մը ու եթէ քանի մը թեթեւ խորշոմներն ալ չըլլային, որոնք մանրակրկիտ քննութենէ մը յետոյ իր խոշոր աչքերուն շուրջը պիտի տեսնուէին, այս կինը հազիւ երեսուն տարեկան պիտի երեւար։

Այս գաղջ ու անուշահոտ պղտիկ սալօնին մէջ ամէն բան երջանկութեան և հեշտութեան վրայ խորհիլ կուտայ. սակայն սեմին վրայ կեցող մարդուն դէմքը մութ ու վրդովիչ է։

Բռնազբօսիկ ժպիտով մը կը յառաջանայ, ծունկը դեռինը կը դնէ, վար ինկած գիրքը վեր կը վերցնէ և շրթունքներուն տանելով ձեռքը որ, անշարժ կը կախուէր,

—Բարեւ, կ'ըսէ...

. . . . . .

Մանկամարդ կինը արթնցաւ ու թեթեւ աղաղակ մը արձակեց.

—Ա՜խ, որչա՛փ վախցուցիք զիս...

—Եւ ատանկ ըսողներ, հաւատացէ՛ք, չա՛տ,—կոչուած է ըլլալ մեր մտաւորականութեան կարկառուն մատուցարանը։ Ու, այո՛, իրենց հանին պիտի հաւատային պէս հաւատացողներ կան, ինչպէս նաեւ մտածողներ ալ որ ազգասաւորութիւնը կրնայ լիապէս յայտարարը ըլլալ ժողովուրդի մը ունեցած ներուժ ու բազմաճիւն առաջադիմութեան։ Եւ ա՛յդ իսկ պատճառով պիտի նշանակաւոր հարուածներ ցոյց տան բոլոր ազգ արտադրոյթները, որոնք, կը խորհիմ եւ՝ բոլորովին ինքնակ մտածումով, ինչպէս ու ինչու համար արդեօք իրենց ճամբան սխալեն առած, փոխանակ մեզի ծանօթ չորս հովերուն նուիրուելու՝ տպարանի մը մանր, մանտրակի տառերը հեշտօրէն համբուրելու, անոնց բարեւելու բաղդը ունենալով։

Եւ ա՛ս՝ Գրականութեան անունով։

Ճամբուս վրայ փուշ մըն է կեցեր սակայն, հպարտ հարցում, թէ՝ ինչ են ազ պղտպերութիւնները, որոնց համէն, որոնց հոտէն գերուած ըլլալս կ'ուզեմ ատելել հոս։ Մամուլէն անջատ, առանձին հրատարակուած գործեր չե՛ն ատուն, որ կարելի ըլլայ մասնանդ ընել իրրեւ տարիին նշանակելի արդիւնքը։ Մամուլն է, ա՛ն է մենակ մեր ներկայ գրականութիւնը,—մեծ բայց գործածական բառ ասիկա,—պարտ նակողը ամէ՛ն տեսակէններով։ Խմբագիրներու ձեռքն է անցած՝ ինչպէս լրագրութիւնը, նոյնպէս գրականութիւնը։ Ու ալ ինքո՞ր կարելի կ'ըլլայ ան վիճակին մէջ պահանջել, ստուար ա՛նանկ գրակ. աշխատութիւններ, որոնք հաշտ չեն երթար խմբագիրին ունեցած օրական չնչհատ պարապութիւններուն հետը։ Հեւքոտ վաղքի մը անձնուիրն տրուած, ո՛չ, անիկայ չէ՛ որ պիտի մատակարարէ նաեւ այնչափ աղուր գործեր։

Ադ ակնկալութիւնը ոչինչն բան յուսալ, սպասել կ'ըլլայ, որ պատրանք կը թարգմանուի։ Հրապարակով՝ քիչով գոհանալու է։ Զարմանալի է սա գրչութիւնը, որ անապատային անուանեց իմ գրասէր մէկ բարեկամս։ Ա՛ս ատանկ է սակայն։ Կ'ըսեն ալ թէ մեր օրուան լրագրութիւնը վարողներն ոմանք չատ ակնոյ տուող չեն ատանկ չատ իրենց խելքէն վեր աշխատութիւն, տքնութիւն պահանջող ճարտ գործերու՝ իրենց սահմանին մէջը նոյնիսկ։ Ու ադոր իրականութիւնը վաւերացնելու համար, գիտեմ, աւելորդ է ըսել, թէ՝ գրելու ու թէ՝ կարդալու՝ թէ՝ ես ու թէ՝ դուք ժամանակ չունինք. չէ՞։ Եւ ինչո՞ւ համար երկրորդ տպագրութիւնը կատարել ադ գործողութիւններուն, երբ ադոնց օրինակները սպառած չե՛ն ու առատ առատ կը կենան անոնցմէ։

Եւ ա՛ս՝ գրականութեան անունով։

Անտարբերի աչքով, ամէնէն աւելի, տեսած ենք սակայն, որ հինցած պառաւի ծակոտած ու ինքիր վրան ուշադրութիւն հրաւիրող մուշտակ մը հագցուցին շատեր սա՝ «լուրջ» բառին, որուն ետեւը ապաստանելով ինչ ծիծաղաւորի պատուելիութիւններու դերակիրը չեղան արդեօք, գիտցուածներուն մէջէն ամէնէն ստրկականը սա առիթով մանաւորաբար գտնելով, որով նաեւ պէտքը եղածէն անհունապէս աւելի տեղ արուեցաւ սա՝ «սարակաց կարծիք կոչուած հրէշին», գիտցնելու համար ադանկով բոլո՛ր իրենք կարդացողներուն թէ՝ ինչ «քաղմամտուտ գլուխ»ի տէր գրողներ են իրենք, կամ չա՛տ հանոյակատար՝ առաջին հանդիպողին ունեցած քմահաճոյքը բոլորովին գոհացընելու մասին։ Կան անանկ խելացի ծնած վարպետորդի գրողներ որոնք իրենց յաջողութիւնը, անպրդուելիութիւնը երաշխաւորելու համար անհրաժեշտ պէտքը կը զգան դիմացինին, իրենց պաշտօնակիցին գլուխը քերծելու, տափակցընելու։ Եւ ադ միւնոյն համբաւուած մեր խմբագիրներէն ոմանք են նորէն որ վճռականութիւն խոթել չեն վարանիր իրենց գործին մէջ, որուն նուիրականութիւնը երբէք չէ՛ առլի օրուընէ ուրանալու անհամեմատ, անբաղդատելի խելացիութիւնը ունեցած են, կրթնելով իրենց տարօրինակ բարեխղճութեանը թելադրող ուժին։

Եւ ա՛ս՝ գրականութեան անունով։

Երեմիական կը վերջացընեմ հոսիկ երբ բոլո՛ր սա աճպարարութիւններուն բոլորովին անգլուտակ, բոլոր սա տիրացուարանութիւններէն բոլորովին հեռուն կենալը գիտեմ «պղտիկ, պղտիկ, բայց լաւ մէկ մասին» մեր գրական,—հրապարակի կամ մեկուսացած,—աշխատաւորներուն, որ երիտասարդ ըլլալու առաւելութիւնը ունի, և որով նորին հրապոյրն ալ կը միացնէ իր վրայ։ Հոս անհրաժեշտ կը դառնայ փակագիծ մը բանալու պէտքը չեշտելու համար թէ՝ երբէ՛ք հաշտուած չեմ ան քանաձեւին հետ, որուն համեմատ սակաւին երէկ խելքով խելացիին մէկը էին «գրահմուտ» անձերու վերջնականապէս հրապարակէն քաշուելուն վրայ ողբալով յուսահատ, միամիտ ներքոգներ հիւսել չէր ժլատեր անոնց անուններն շուրջը։ Անոնք ինքզինքին անգամ մը«հին»գրող հաշակիչ ու «հին»ին դաւանանքը երգեցէ յետոյ ա՛լ թող մնան հանգիստ ուր որ են։ Ճշմարիտ, յարգուած տարիքոտները, որոնք միշտ «նոր»գրողմնալ իրենց համար կը նախամեծարեն իրենց մերձեցումովը, համախոհութիւնովը, խրախոյսներովը վերջապէս՝ նոր գրողներուն հետ ու նոր գոյներուն հանդէպ, դժբաղդաբար թիւով քիչ ադ գրական դէմքերն են որ իրապէս կ'արժե՛ն որ փնտռուին ու յարգուին ալ նոր գրողներէն կամ նորագոյներէն, որոնք՝ իրա՛ւ պէտքը ունին անոնց մերձեցումին, գաղափարակցութեանը։

Ներողութիւն, սիրելի բարեկամս։ հիս, բայց խոստովանեցէք որ ձեր այս քունը վէպին հեղինակը չատ չի հաճոյացներ։ Եւ բարեկամական յանդիմանութեան չեշտով մը աւելցուց.

—Հապա դիս...

Անոր նայեցաւ քիչ մը զարմացած։

—Իրաւ է որ այսպէս քնացած չատ սիրուն կ'երեւայիք և իրաւունք չունիմ դժգոհ մնալու, որովհետեւ ճշմարիտ հաճոյք մըն էր ձեզ դիտելը...

—Նո՛ւ, սիրելիս, ըսաւ հեգնելով կինը, դո՞ւք, մեծարանքներ ինձ՛, պաղ իսկ՛ էր հին բարեկամներու մէջ։ Կ'աղաչեմ, մէկ կողմ թողունք տափակութիւնները և ըսէք թէ ինչի՞ կը պարտիմ ձեր այս գիշերային այցելութիւնը։ Այս գլուխ գլխի ըլլալը թերեւս կ'երկարատարդացնէ ձեզ, բայց չեմ ծածկեր ձեզմէ որ կը վրդովէ ալ զիս... Ինչո՞ւ բոլոր այս զգուշաւորութիւնները, մինչդեռ չատ աղէկ կրնայիք վաղը բացէ ի բաց դալ խօսիլ հետս... Ինչ անխոհեմութիւն... խորհեցէք որ ձեր մտնելը տեսնող սպասաւորի մը անգաղտնապահութիւնը կրնայ կորսնցնել զիս...

—Ձիշդ ալ ատոր համար էր որ գրեցի ձեզի թէ հեռացնէք զանոնք... կը հասկնաք անշուշտ, սիրելի Մարթա, որ եթէ այս գիշեր, սիրոս անցեալին անուշ ժամերուն յիշատակներով սաստրացին, երբեմնի պէս եկեր եմ այս տունը ուր այնքան երջանիկ եղայ և որուն բանալիները, տղայական աւելորդապաշտութեամբ մը ուզեցի քովս պահել, անոր համար է որ չատ ծանր պատճառ մը թոյլ չի տար որ վաղուան թողում ձեզի ըսեմ քս...

Եւ ա՛ս՝ գրականութեան անունով։

Հետեւաբար ես սա պարագաներուն մէջ իրականին հակառակ կը գտնեմ անտեսելը գրական սա՝ ճշմարտութիւն, որ բաւականաւոր գործադրելի մը յետոյ վերաբացուող նշուլագեղ փեթթումին համար իր տիրական ու տեւական ալ օժանդակութիւնը հայթայթելու կը պատրաստուի անա՛։ Իրաւ է որ դեռ պղտիկ է ան, դեռ անշնանակ, դեռ անկատար, ու նոյն իսկ, ինչպէս ըսինք, տափակներ կան տակաւին՝ հնոտի-բրածներ կամ չանդէտ գրամարդեր առանձ՝ որոնք արատ կամ քար կ'ըլլան անոր քայլերուն առջեւ, չեմ ժխտեր ասս, բայց ո՞վ պզտիկ, ճղճիմ չէ՝ եղած առաջնորդնէ, ինչ բան թերի կողմեր չէ՝ ունեցած առնն մը, որոնք կրնան մաքուր ծով մը ցուցընել մշտապէս։ Ու եթէ գրական հարցերու մէջ եղան միջամտութիւններ որ կեղակարծ վրիպումով գլխովին ներեակ ու հիմնովին անճանաչելի գոյներ մը ներկեցին ասնոր, ապահովաբար գրականութիւն ընելու անատակ անձեր կամ յետամնացներ էին նորէն անոնք։ Եւ բնականօրէն, ինչպէս ըսուեցաւ ալ առնէն, վերջին խօսքը գրելու պատիւը իրենց չէ՛ր որ տրուեցաւ։ Պոլիսի Գրասէրը, Գաւառի Գրասէրը առանց առաջնթաց ցուցանքներու, որոնցմով հին ժամանակները գիւրին կ'ըլլայ եղեր համբաւի տիրանալը, առուգացած այլ համեստօրէն, ունենալով որոշ չուկէտ իրենց առջեւ՝ գիտեն անշուշտ անվկանդ աշխատելով արտադրել գրագործեր,—որոնք հիմակու հիմա իրենց կամ սահմանափակ բարեկամներու մտաց կը մնան,— միշտ հաւատալով ու սպասելով ալ օրին՝ ուր անոնք մեր նոր գրականութեան շինքին նախընծայ կաղապարումին նուիրելու կազդուրող ու գերազանց ալ հաճոյքը պիտի լիովին վայելեն։ Մէկ բառով, վերջապէս, երբ ազգանուանքները կը սկսին մեծ մեծ յօրանջել անա՛, ըսելու խօսք մը եթէ դուրսը մնաց սա անցեալոս պարբերութիւններէն, ան ալ սա՛ է թէ Պոլսեցի Գրասէրը, Գաւառացի Գրասէրը ձեռնտու, աշխատակից, «եղբայր» կը մնան իրարու, ինչպէս երէկ՝ Հին-Տարիին, անանկ ալ վաղը՝ Նոր-Տարիին մէջ։

Եւ ա՛ս՝ Գրականութեան անունով։

Ա.ՍՊՈՒՐԱԿԷՍ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՅԵՑԱՔՆԵՐ

ՅԻՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ԱՌԱՋ

Օրը լեղուագիտութեանն է։ Հայ ժողովուրդը տարիներով օրօրուեցաւ մրցման խարխսիը գտած ըլլալու գոհունակութեամբն արբշիռ։ Դիւաի մը առթելիք հիացմամբ խառն երանութեամբը կը դիտէին հայրերն իրենց զաւակաց օթար լեզուներ գրելն ու կանգ առաւ վայրկեան մը և դողդղացող ձայնով մը, յուսահատութեան շարժումով մը.

—Որովհետեւ, Մարթ, կորսուա՛ծ եմ...

Մարթ յօնքերը պռատեց և աչքերուն մէջ անհանգստութեան փայլակ մը անցաւ.

—Նորէ՞ն խաղացիք։

—Աւա՜ղ, և կորսնցուցի... ինչպէս միշտ, բայց այս անգամ գումարը չատ մեծ է և վաղը կէս օրէն առաջ, եթէ վճարած չըլլամ, Տր. Մարսընէյը, ան զոր ամէն մարդ հարուստ կը կարծէ, զոր ամէն մարդ կը յարգէ, և որուն վրայ ամէն մարդ կը աքանչանայ կամ մեռած պիտի ըլլայ, կամ վատահամբաւուած... Մարթ, յոյս միմիայն ձե՛ր վրայ է։ Երկու հարիւր հազար ֆրանք պէտք է ինձի...

—Ու ատոնք ինչ՞ կ'ուզէք։

(Շարունակելի)

մանաւանդ արտասանելը — ինչ որ իրենք գուցէ չէին կրնար ընել իրենց մայրենի լեզուն մէջ իսկ — և զոհ եղան իրենց տղոց սորվածներուն վրայ. վարժարանները կը փառաւորուէին և զուգընթացաբար անուշտ հայկաբան, տաճկաբան, անգլիաբան, գաղղիաբան կամ յունաբան պատուելիները լիուլի կը վարձատրուէին։

Ցորչափ զաւակները կը սորվէին տարբեր քան իրենց հայրերը, այս վերջինները ուսման այդ տարբերութեան —զոր անուշտ չէին գիտցած խորապէս ուսումնասիրել— վերագրեցին հրաչալի արդիւնքներ։

Տակաւ վարժուեցանք նաև տեսնել ու զանազանել Իտալացիները, Անգլիացիները, Ֆրանսացիներն ու Գերմանացիները, անոնց՝ առաջին ժամանակներուն ծնուցած անտարբերոտիւնն ու արհամարհանքը տակաւ՝ փարատեցան, վստահ եղեր էինք թէ այլևս անոնցմէ քաշուելու բան չունէինք, բարեկամներ իսկ ստացանք անոնցմէ, իրաց այս վիճակին մէջ բնական էր նաև որ անոնցմէ բառեր ալ փոխ առնէինք մեր լեզուին համար։ Բարիզը, Լոնտրան, Մանչեսթրը կամ Լիվրբուլը աւելի ծանօթ բառեր դարձան, մեր տղաքները՝ ուսնելու համար Բարիզ, վաճառականութեան համար անգլիական ձեռարուեստի կարեւոր կեդրոնները տեսան ու դարձան և փայլ մը տուին վարժարաններու նոր ուղղութեան։

Ի մի բան, լեզուագիտութիւնը իր ծայրագոյն աստիճանին հասցուցինք, բայց ցաւալի էր տեսնել, և տեսանք որ առեւտրական մրցումը չէր դադրած սատկանալէ, ընդհակառակը, և թէ իրերագլման մէջ յուսացուած արդիւնքը՝ ձեռք չէինք բերած։

Որչափ որ մեծ եղած էր օտար լեզուաց ուսուցման վրայ մերդրած առեւոյտը, նոյնքան զօրաւոր զգացինք յուսախաբութեան բախումը։

Այդ առթիւ բերուեցանք անգամ մըն ալ անդրադառնալ իրաց վիճակին ընթացքին վրայ։

Լեզուագիտութեան մասին տարակոյսներ սկսան երեւան գալ, դժգոհութիւնները լուռ անհանգստութենէ մը սկսելով բարձրացան ամէն կողմէ և մամուլը լեցուցին, քննադատութիւնները խռնուեցան վարժարաններու վրայ։

Լեզուի խնդիրը անգամ մըն ալ տեսարան կու գար, բայց այս անգամ նախորդին ճիշտ հակառակ մէկ երեւոյթով և աւելի հզօր. այս վիճակը բնական հետեւանքն էր լեզուագիտական —եթէ կարելի է այսպէս ըսել— նախընթաց խանգավառութեան։

Լեզուներու դէմ ատելութիւնը կը սատկանար, անոնց ուսուցման նուիրուած ժամանակը կրճատուած, ապարդիւն ծախսուած կը նկատուէր։

Բայց որովհետեւ օտար լեզուներու ուսումը ջնջել այլ ևս անկարելի դարձած էր եւրոպական քաղաքակրթութեան հետ չման այն պարագաներու մէջ, պօռացին՝ «Անկէ էջէ՛բը։»

Եւ ահա զրաբարի խնդիրը երեւան եկաւ բոլոր իր տոգնապներովը։

Գրաբարը, Աստուածաշունչի լեզուն, դարերու կնիքով նուիրագործուած գրաբարը, ջերմեռանդ Հայուն գրաբարը, դարաւոր 'պատկառելի ներուինն նշանակ կ'ըլլար յարձակմանց և այլ ևս զառամեալ կը նկատուէր։

Գայթակղութիւն։

Գայթակղութիւն կամ ո՛չ, վարժարանաց ժամանակացոյցին մէջ գրաբարի ուսուցման յատկացուած ժամերը զօրաւոր սեղմում մը կը կրէին։

Զուգընթացաբար ,Նարեկն ու Գրիգոր Նարեկացին իրենց վարկը կը կորսնցունէին, դատարակութիւնն իր կրօնական գոյնը կը թափէր և աշխարհական առանցք մը կը փնտռէր։Այս հաստատին, տագնապին մէջ հայ դատարակութիւնը բան մը կը շահէր, բայց մեծ բան մըն ալ կը կորսնցունէր։ Երբ խաղցական դատարակութիւնը նոյնքան խանդքներ և ժամանակին լուրջ խորհողներուն ուշադրութիւնը յինքն կը ձգէր, բարոյական դատարակութիւնը անարդար կերպով կը զրկուէր իր իրաւունքներէն. Լրջոյ բարոյականը կը լրջրէին։ այս վերջին պարագան տարիներ յետոյ իր աղետաբեր հետեւանքը պիտի զգացուցէր մեզի, միշտ շտապաւ խորհողներուս։

Երբ մէկ կողմէն այսպէս գրաբարն իր քայլը կը կորսնցունէր, միւս կողմէն հակալեզուագիտական ուրիշ հոսանք մըն ալ ի յայտ կու գար և բազմաթիւ եւրոպական լեզուներու մէջ ընտրութիւն մը կ'ընէր նախապատուութիւն մը տալով ֆրանսերէնին — որ ցարդ կը վայելէ իր փառքը մեր վարժարաններուն մէջ, հակառակ անգլիերէնին ու գերմաներէնին՝ մեր մէջ կարեւորութիւն ստանալուն։

Տեղը չէ հետազօտել թէ ինչպէս նոյն ժամանակի Ֆրանսայի փառքն, փայլն հետեւողաբար, անդիմադրելի կերպով շլացած՝ ֆրանսերէնին տուինք անհամեմատ կարեւորութիւն և մեր կրթութիւնն առաւ ֆրանսական դոյն. թէ ո՞ր աստիճան վնասուեցանք այդ եղանակաւ։ Այս նիւթը կրնար փորձել հեղինակի մը տաղանդը։

Դառնամ ընդհատուած տրամախոհութեան։

Ինչո՞ւ արդեօք այս սեղմում լեզուներու ուսուցման դէմ որ կը սպառնար բացարձակ տերը դառնալ մեր դպրոցական ծրագիրներուն. ինչո՞ւ այս հակասութիւնը։

Գանգի երբ տարեւոր փոփոխութենէ վերջ համոզուեցանք որ միայն օտար լեզուաց ուսումը չէր բաւեր, աչքերնիս դարձուցինք գիտութեանց վրայ։ Եւրոպական քաղաքակրթութեան հետ աստիճանաբար աւելի սերտ մեր շփումներուն չնորհիւ տակաւ կրցանք զայն նուազ հարեւանցի ուսումնասիրել և գանգ որեւրոպացւոց մեր վրայանհամեմատ գերազանցութիւնը ուսումնասիրելու մէջ պտուղն է ոչ թէ իրենց լեզուին, լեզուներու ինքեան մէջոց մըն է միայն և ոչ վախճան, այլ իրենց՝ գիտութեան կամ արուեստից մէջ աջողակութեան։

Ուրեմն այս եղանակը բարեփոխութեանց տագնապալից նոր շրջանի մը մէջ կը ձգէր մեր վարժարանները, բոլոր մեր ուշադրութիւնը սեւեռեցինք գիտութեանց վրայ։

Օն սուրեմն դէպի գիտութիւնները։

Ահա այդ կէտէն կը սկսի Պէրպէրեանին ազդեցիկ դերը տոմարային կըրթութեան մէջ։

Անվրեպելի կերպով Պէրպէրեանին կը մնայ մեր վարժարանաց մէջ գիտութեանց ուսուցման վերջնականապէս հաստատման արժանիքը։

Ան՝ իր ժամանակին և մօտաւոր ապագային պահանջներուն կատարելապէս, անյողդողդապէս գիտակ՝ առաջինը տեւական կերպով կրցաւ հիմնել իր անունը կրող վարժարանը յորում համայնագիտակ հաւասարակշռութեան մը մէջ լեզուներն ու գիտութիւնները զիրար կը գրկէին եղբայրաբար։

Ան՝ ուրիշներու միաձայն, միօրինակ հնչման յարուցած ջղագրգռութեանց դէմ մաքառելով, իրեն և կըրթական մեծ գործիչներու հաւաբակաց ինքնավստահութեամբը, ի հաշուի ունենալով տգէտին քննադատութիւնները, յարձակումներու մէջ անվկանդ կը շարունակէր իր ուղին։

Ան՝ իր կուռ, համոզակեր դատողութիւնները մերթ Հանդէսներու առթիւ իր թերթուն, հնչուն ձայնիններդաշնակ, գրաւիչ շեշտերովը կ'ամրապնդէր իր շուրթներէն առկախ ժողովուրդին մտաց մէջ, մերթ զանոնք թերթերու սիւնակներուն պարուրելով՝ տակաւ իր կրթական գաղափարները կը հարկադրէր նոյն իսկ անոնց մէջ որոնք իրեն հակառակորդ հրապարակաւ դաւանելու ձախորդ քայլն առեր էին անգամ մը։

Ան՝ կը մնայ ցարդ մինակ հզօր ներկայացուցիչը տոմարային դաստիարակութեան, ճշմարիտ «ոոսակէնը հայ վարժապետներուն»։ Վկայ Պէրպէրեան վարժարանին եզական թարմութիւնը, վկայ անոր յորելեանը։

Ան՝ Ազգ. վարժարաններու, Նախակրթարաններու ընդհանուր ծրագիրը հեղինակելով վերջնական ձև մը կուտար իր ընդարձակ յղացմանը։ Ցընծութեամբ կ'ընդունուէր կազմական կանոնագիրը, և Նախակրթարանաց ծրագիրը (իր պարունակած Մանկանց Պարտէզի ծրագիրը դեռ ուշադրութիւն չէ դրաւած)՝ իւրաքանչիւր վարժարանի վարիչներուն իրենց հանկցած եղանակաւը դարձած վարանմանց գոհ ուրոյնին մէջ վեր կը բարձրանար լուսաւոր։

Կրթ. նոր ծրագիրն ընդունիլ նորաձեւութիւն դարձաւ. ժամանակէ մը ի վեր կրթ.ապարդիւն վէճերու մէջ մոլորածժողովուրդը վերջապէսիր յենակէտը կը գտնէր. կրնայինք այլ ևս կրթ. ծրագրին ապաւինիլ,քանի որ չինուած,պատրաստ ծրագիր մը՝ վարչութեան հաւանութեան ու վաւերացմանը տուած պատիւն աւելի հանգամանքն ունի մտահոգութիւնները բառնալու և վարժապետներուն պատասխանատուութիւնը թեթեւցուցնելու ,մանաւանդ նաև որ այլ ևս աւելի դիւրին է գծուած կրթ. ճամբէ մը դէպ աղէկ ընթանալ քան մտածել ու գտնել լաւագոյն ուղին։

Կրթական հարցն ուրեմն խաղաղ չունէ մը կ'առնէր այլ ևս, պէտք ալ ունէր չիտակը։ Ժամանակի մը համար մտքերու պրկումը կը թուլանար։ Ա.

Կը Շարունակուի

(Ա. մասը«Մանզումէ»ի 162 թիւին մէջ)

ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐԸ

Վաթսունը չորրորդ Կաղանդն էր որ պիսի վայելէր Ցակոբոս աղա, զուարթ չուկացի մը, քանմեայ ամուսնացեալ՝ բայց առանց զաւկի։ Իր կինը, Մարիամ հանըմ, կատակասոս եւայ մըն էր... խնձորը «միմիայն ինք ուտող» տեսակէն կատարեալ հաւատարիմ կինը՝ թէեւ շատ կը ցաւէր գոնէ մէկ զաւակ մը չունենալուն համար, սակայն իր ամուսնոյն վրայ ունեցած սէրը ամէն բան մոռցնել կուտար իրեն։ Այր կին ամուսնական համերաշխութեան նախանձելի տիպարներ էին. կաթողիկոսական բացառիկ կոնդակի մը հովանիներքեւ չէ որ կ'ուզէին ապրիլ, այլ նիւթական գոհացուցիչ վիճակով մը հանդերձ կը վայելէին ամուսնական երջանիկ կեանք մը որ առաջի կարգանցած էր թաղին մէջ ուր կը բնակէին տասն և հինգ տարիներէ ի վեր։

Մարդս առանց թերութեան չի կրնար ըլլալ. Մարիամ հանըմ ալ, աղէկ էր «ըռինտ»էր բայց պակասութիւն մը ունէր. այն է թէ առաւօտները չէր կրնար դիւրութեամբ արթննալ և կամ թէ պարզապէս քնանալը կը սիրէր։ Այդ մասին Ցակոբոս աղա շատ մը բեժիշկներու դիմած, զանազան միջոցներ խորհած էր բայց իր բոլոր ջանքերը ապարդիւն մնացած էին։

* * *

Նոր տարւոյ արեգակը քանի ժամերէ ի վեր արդէն բարձրացած էր հորիզոնէն վեր և տակաւին Մարիամ հանըմ ըստ սովորութեանը՝ «մէկիկ մէկիկ կը խոկար» անկողնին մէջ։ Ժամանակը ուշ էր և Ցակոբոս աղա շուկայ պիտի երթար։ չ'էր ուզեր սակայն մենակիլ առանց Նոր տարին շնորհաւորելու իր կնոջը։ Ուստի, ճակատը կը սկսի քերել մտածելով թէ ինչ կրնար ընել իր կինը արթնցընելու համար և անանկակ կերպիւ հանգարեղ զաղափար մը կ'ունենայ։ Գրպանէն «գրամատոս» մը հանելով կնոջը անկողինին կը մօտենայ ու բարձրաձայն կըսէ

—Մարիամ հանըմ, Մարիամ հանըմ, էլ, այս օր Նոր տարի է. քեզ պիտի կաղնտեմ. առ ահաւասիկ հինգ ոսկիանոց «պանքնօթ» մը. Աստուած շատ տարիներու հասցէնէ...

Մարիամ հանըմ աչուքները կը բանայ «լուս տեսնող հաճի մը պէս».զսպանակի մը նման կելլէ կը նստի անկողնին մէջ և «պանքնօթ»ը առնելով ժպտադէմ կը պատասխանէ

—Ինչ աս ինչ թեթեւ արթնցայ աս առտու. վայ մերսի մարդս, չնորհակալ եմ. Աստուած քեզի ալ երկար կեանք տայ. «ասանկ» ամէն տարի բարով հասնինք.

Ցակոբոս աղա սքանչանալով իր ըրած բժշկական գիւտին վրայ՝ զուարճութեամբ կըսէ

—Կնիկ, դիւրութեամբ արթննալու դեղդ հիմայ գտայ, բայց թշուառական դեղագիրը ամէն օրուան չինուելիք բան չէ... ստամոքսի խանգարում կուտայ.

—(Խնդալով) էյ հոգ չէ, մարդս, թող կաղանդէ կաղանդ ըլլայ և Սիմէոն Մերունիին պէս շատ ապրիս։

ՊԱՒՂՈՍ

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼ

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՄՈՒՀԱՐԻՊԵՍԻ.— Հարպիյեէ նեղարթիթին նէյր իթիսի պիր ճէավէլտէ կէյէն դեկոտմբեր այնտա Ինկիլիզէրին վէրտիեի զաեիաթ 76 զապիթ վէ 2232 ասքէրէ, վէ մուհարէպէնին իպթիտասընտան պէրու մէզքիւր զաեիաթըն 83,766 քիչիեէ պալիզ օլտուզը, վէ պունլարտան 24,298 քիչիսի մագթուլ վէ եախուտ պիր տահա 'իչէ եարամաեաճագ պիր հալէ տուչար օլտուղը պէեան իսիլմիշ տիր։

Կէյէն բաղար վէ բաղար էրթէսի կիւնէրինին, զաեիաթ բարօրլարընա կէօրէ, մէճրուն վէ խասթա պուլունան 40 քիչի վէֆաթ իթմիշ, վէ քիչիւք մուհարեպէտէ 7 քիչի մագթուլ, վէ 14 քիչի մէճրուհ օլմուշ տըր։ 8 քիչի տէ աղրը սուրթեաէ խասթա տըր։

Թիւիֆոնթէյն մուհարեպէինտէ, Ինկիլիզէրին վէրտիեի զաեիաթ հագդընտա նէյր օլունան ճէավէլէրէ իլավթէն նէյր օլունան ճէավէլէտէ, 45 քիչինին աղրը սուրթեաէ մէճրուհ օլտուզը մուաախիրէյն անլաչըլարդը պէեան օլունմուշ տըր, պու սուրթեաէ մէզքիւր մուհարեպէտէ Ինկիլիզէրին վէրմիշ օլտուղու զաեիաթըն 21 զապիթ վէ 343 նէֆէրէ պալիզ օլտուղու անլաչըլըեօր։

Սթանտարթոնտան Աժանս Ռէյթէրէ իշար օլունուեօր։

Ժէնէրալ Պոթանը գօմանտասը տլթընտա պուլունան ասքէրլէր արասընտա, քիւլլիյեթլի Նաթալ ասիլէրի պուլունմադտա տըր։

Մէզքիւր ասիլէրտէն 40ը՝ կէյէնլէրտէ Ինկիլիզլէր թարաֆընա կէչմէեէ դըեամ իթմիշլէր իսէ տէ, անճագ 10 քիչի թէչէպպիւսլէրինտէ մուվաֆֆագ օլմուշլար տըր։

—Մաֆէքինկէն իշար օլունտուղունա նազարէն, Մարիգօ հավալիսինտէ ասքէրի հարաքէթլէրտէ պուլունան Պոէր միֆրէզէսի՝ տիկէր թարաֆլարտա պուլունան Պոէրլերլէ պիրլէշմէք իչուն, Մարիգօ հավալիսինի պրագմըշ տըր։

Մ. Քրիկէր վէ Ինկիլթէրա.—Մ. Քրիկէր՝ Տօքթ. Գլարք նամ պիր զաթը Լօնտրաեա կէօնտէրուպ։ մումարլէյէի իսթիգալիյէթ եէրինէ մուխթարիյէթի գապուլ իթմէքտէ օլտուղունու Ինկիլթէրա հիւքիւմէթինէ պէեան իթմէեէ մէէմուր թաեին իթմիշ տիր։

ԱԼՄԱՆԻԱ վէ Ինկիլթէրա.—Ինկիլիզ կաղէթալարը՝ Բրէնս տը կալը Ալմանիա իմբէրաթօրը թարաֆընտան Պէրլինէ տավէթ էտիլտիեինի պունտան եվվէլ եաղմըշլար իսի։

Պունուն իւզէրինէ Պէրլինտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէ տախի իմբէրաթօր Վիլհէլմին Բրէնս տը կալը տավէթ իթմէտիեինի պիլտիրիեօր իսի։

Երինէ Ինկիլիզ կաղէթալարը եաղընլար քի, միւշարիլէյհ իմբէրաթօր՝ կէչէէք այ զարֆընտա իբի տէֆա Լօնտրատա պուլունճագ տըր. պիրինճիսի միթէվէֆֆաթ գրալիչա Վիքթօրիանը վէֆաթը սէնէի տէվրիյէսի միւնասիպէթի իլէ, իքինճիսի տէ գրալ Էտուարդն Թաճ կիյմէք մէրասիմի վէսիլէսիյլէ։

Հէյման, Պէրլինտէն աթիտէքի Իէլէկրաֆնամէ չէքիլտի.

«Նիմ ըէսմի «Նօրտ Տայչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ» կաղէթասը՝ իմբէրաթօր Վիլհէլմին Լօնտրաեա կիտէճէկի հագդընտա Ինկիլիզ կաղէթալարընին վերմիշ օլտուղու հավատիս՝ քիւլլիյէնէ էսասսըզ տըր։»

Պու գէրսա թէզդիպլէր Ինկիլթէրա իլէ Ալմանիա արասընտագի միւնասէպաթըն սօղումագ իւզրէ պուլունտուղունը իսպաթա քեաֆի տիր։

Լէհլէր վէ Բրունսիա.—Վիէննատա ըէսմի տարիլէրտէ, խարիճիեէ նազրը գօնթ Կոլուխովսքինին իսթիֆա իտէճէեի հագդընտա թէքրար շաեիաթ տէվէրան իթտի իսէ տէ, պունուն սաբը չըգմասը։

Անճագ Կալիցիատա, Բրուսիա ալէյհինտէ նիւմանիչլէր տէվամ իթմէքտէ պուլունտուղունտան, Բրուսիա իլէ Ավթրիա միւնասէպաթը՝ նու սըրատա հագդգաթէն կէրկինլէշմիշ տիր։

Կալիցիա գրթասընտագի մէզքիւր նիւմանիչլէր Լէմպէրկ վիլաեէթ մէճլիսինտէ Մ. Սարթօրիսքինին իրատ իթտիեի նութգատան ասնրա, եէնի պիր չիտաէթ քէսպ իթմիշ տիր։ Պու մէճլիսսէ Բրուսիա բօլիթիգասը աչէհինտէ սէօյլէնիլէն զաեէթ աղըր սէօզլէրին, Կալիչիա վալիսի գօնթ Բէրնինսքի թարաֆընտան ճէվապսըզ պրագըլմասը՝ Պէրլինտէ թարիֆ իտիմէզ հիտտէթ, մէյտան վէրմիշ տիր։

Ալմանիանըն Վիէննա սէֆիրի Բրէնս էօլէնպուրկ՝ քօնթ Կոլուխովսքիեէ բէսմի պիր նօթա կէօնտէրուպ, մէզքիւր Լէմպէրկ մէճլիսինին հարէքէթինէն տօլաեը, Ալմանիաա բէսմէն թարզիյեէ վէրիլմէսի լիւզիւմընը պիլտիրմիշ տիր։

Բէսմի մահաֆիլտէ բիվաեէթ իտիլտիեինէ կէօրէ, մումարլէյէ գօնթ Բէրնինսքինին ազը՝ Ալմանիա հիւքիւմէթինի քեաֆի տէրէճէտէ մէնմուն պրագճագ տըր։

ԱՄԷՐԻԳԱ ՆԻԻՏՈՒՍԸ.— Վաշինկթօնտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, Ամէրիգա միւսթէմլէքաթընտան ֆիլիբբին ատալարը՝ և Բօրթօ Ռիգօ, Հավա, Ալասգա, կուամ վէ Սամօա ատալարը տախի տախիլ օլտուղը հալտէ, Ճէմահիրը Միւթթէֆիգանընն թահրիրը նիւֆուսը իճրա գըլընարագ, էհալիյին մէճմուը՝ 84,233,699 բատտէսինտէ պուլունտուղը անլաչըլմըշ տըր։

ԲէՆԹԱՏԱ ՍԸՐԳԱԹ.— Գուլագ խասթալըղը միւթէխասսըսը տօքթ. Սամուէլ Թամքանը խանէսինէ խրրսզալար կիրուպ, 160000 գուրօն եանի 6700 սթէրլին լիրասը իլէ, 20000 գուրօնլըգ թահվիլաթ չալմըշլար տըր։

ՎԷՐԻՄԻՆ ԹԷՏԱՎԻՍԻ.— Ամէրիգատա Մասաչուսեց վիլաեէթի ըէսմի սթաթիսթիգընէ կէօրէ, վէրէմ օլանլարը աչըգ հավատա թէտավի իթմէք ուսուլի՝ 1901 սէնէսինտէ եիւզտէ 67 նիսպէթինտէ ֆաիտէլի օլմուշ տըր։

Ուսմամիյեթլէ հէյման 28 եաշընտա պուլունան 399 խասթա իչինտէ եալընդզ պիր քիչի էօլմիւշ տիր։

ՍՐՊԻՍԹԱՆՏԱ ԻՏԱՄ ՃԷԶԱՍԸ.— Էֆրէնճի յունվարըն կինտէ Անճէլօ նամ պիր գատրը՝ Պէկրատատա գուրչունա թուտուլմուշ տըր։

Պիր գատրընըն պէօյլէճէ իտամը՝ պիրինճի տէֆա վագը օլմուշ տըր։

ՐՈՒՍԻԱՏԱ ՀՕՃՈՒԴ ԷՕԼԻԻԼԷՐԻ.— Ռուսիատա պիր չօգ պէլէտիյէ թապիպլէրի թարաֆընտան, հիւքիւմէթէ թագտիմ իտիլէն բաբօրլարա կէօրէ, պիր եաչլարընտա էօլէն չօճուգլարըն % 40 վէ 50 նիսպէթինտէ օլտուղը անլաչըլմըշ տըր։

Մէզքիւր թապիպլէրին ֆիքրինէ կէօրէ, չու տէրէճէ վէֆաթ՝ էն զիեատէ վալիտէլէրին ճէհալէթինտէն, վէ պունլարըն պաչգալարըն չօճուգլարընա սիւտ վէրմէք միւնասիպէթիյլէ քէնտի չօճուգլարընը պիպէրօն վէ սաիր սուենիւ վաբթալար իլի պէօեիմէթլէրի նէթիճէսի տիր։ Պիրտէ պու չօճուգլարըն տահա զիեատէ եաղընն էօլմէլէրի՝ վալիտէլէրինին թարալարա կիտէր քէն չօճուգլարընը մուհաֆաեասըզ օլարագ եվլէրտէ պրագմալարընտան իլէրի կէլիեօր իմիշ։

ԹԷԼՍԻԶ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՄԷԲԹԷՊԻ.— Թէլսիզ Թէլէկրաֆը իճատ իթմիշ օլան Մ. Մարգոնի՝ Ինկիլթէրանըն Լքսէլբ էեալէթինտէ պիր մէքթէպ աչմըշ տըր։ Պու մէքթէպտէ, Թէլսիզ Թէլէկրաֆ իչուն մէէմուր եէթիշտիրիլճէէք իմիշ.

Շիմտիեէ գատար Թէլսիզ Թէլէկրաֆ գումանեաը՝ մէէմուրլարընը Թէլէկրաֆ սթասիօնլարընտա եէթիշտիրմէքտէ իսի իսէ տէ, պունտան սօնրա, Թէլէկրաֆ մէէմուրլուղունա կիրէճէք օլանլար՝ մէզքիւր մէքթէպտէ թանսիլ իտէճէքլէր տիր։

Պու մէքթէպին տիւնեատա Թէլսիզ Թէլէկրաֆ թանսիլինէ մախսուս իլէ միւէսսէսէ օլտուղունը պէեանա լիւզում եօգ տըր։

ԹԷԼՍԻԶ ԹԷԼԷՖՕՆ.— Ամէրիգալը իքի զաթը, այնը զէմանտա Թէլսիզ Թէլէֆօնա մուխապէրէ ուս ւլունը իյատա իյլէտիքլէրինի՝ պիր գաչ կիւն էվվէլքի նիւսխէմիզատ եաղմըշ իսի։

«Ֆիկարօ» կաղէթասը՝ Բարիզտէ ախիրէն Թէլսիզ Թէլէֆօն հագդընտա պիր Թէճրիպէ իճրա իսիլմիշ օլտուղունը խապէր վէրիեօր։ Պու իսթիրաը իսէն զաթ՝ Ֆէնն էրզաղընտան Մ. Տըգիլէէ տիր։ Մ. Տըգիլէէ՝ «Ֆիկարօ» մուհարրիրլէրինտէն պիրինի Թէճրիպէէտէ հազրը պուլունմադա տավէթ իթմիշ տիր։ Մուհարրիր տէ, թէճրիպէլէրին հազրգաթէն բէք էյի նէթիճէ վէրտիեինի պիլտիրիեօր։

ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ՆԻՒՅՈՒՍԸ.— Սօն տէֆա իճրա օլունան թահրիրը նիւֆուս նէթիճէսինտէ, Ֆրանսանըն պու կիւնքի մըգտարը նիւֆուսը 39,031,113 օլտուղու անլաչըլմըշ տըր. 1891էն 1896 նիսպէթինէ գատար, մէզքիւր նիւֆուս՝ անճագ 175,027 գատար չօղալմըշ պուլունտուղը հալտէ, 1896ատն 1901 նիսպէթինէ գատար 444,613 նիւֆուս արթմըշ տըր։

ՏԱՆԸՄԱՐԴԱ ՎԷ ԹԷԼՍԻԶ ԹԷԼԷԿՐԱՖ.— Մ. Մարգոնի թարաֆընտան Թէլսիզ Թէլէկրաֆ հագդընտա իճրա իսիլէն Թէճրիպէէլէր՝ Տանըմարգատա ֆէվգէլատէ տրգդգաթլա թաագրպ իսիլմէքտէ տիր։ Ֆիլհագիգա, Տանըմարգալըլար՝ Կրէէնլանտա վէ Իսլանտա ատալարը իլէ Տանըմարգա արասընտա պիր Թէլէկրաֆ խաթը Թէէսիս իթմէեի Թէսավվուր իսիեօրլար իսի։ Անճագ պէօյլէ պիր Թէչէպպիս իչուն քիւլլի մէպլաղա լիւզում էէօրիւնտիեինտէն, Տանըմարգալըլար չիմտիեէ գատար Թէսավվուրլարընըն ֆիլիէ չըգաճաղընը իւմիտ իթմէեօրլար իսի։ Շիւպէհ եօգ տըր քի Թէլսիզ Թէլէկրաֆըն քէչֆի սաեսինտէ, մէսելէ հալլ օլունաճագ տըր։

ԶԻՆ ԱՀՎԱԼԸ.— Զին իմբէրաթօրը Բայ-Թունկ-Ֆուտան հարէքէթ իթմէտէն էվվէլ պիր էմրնտէ նէյր իտուպ, Զիլի վալիսի Լիրան-Զիգաեա վէ Շանսի վալիսի Սէին Շունկ Գանա « Սարը ճաքէթ» նիչանը վէրտիեինի վէ հէր իքի զաթըն Բէքինին ազիզ սաեբլան գըսմընտա տախի սթա պինմէեէ սալահիեէթի պուլունտուղունը պէեան իթմիշ տիր։ Շանսի վալիսի՝ Բէքինին Թախլիեէսի սըրասընտա իմբէրաթօրա ֆէվգէլատէ խըտմէթլէրտէ պուլունմուշ իսի

ՇԻԼԻ ՎԷ ԱՐԺԱՆԹԻՆ.— Շիլի իլէ Արժանթին տրասընտա մէվճուտ օլան հուտուտ իխթիլաֆընը հալլ իթմէեէ մէէմուր օլան Ինկիլիզ հաքէմ հէյէթի՝ իխթիլաֆա մէյտան վէրմիշ օլան ադրազիեի կէօրիւպ Թէպդըգ իչուն պիր գօմիսիոն Թէչքիլ օլունուպ, մէզքիւր արազիեէ կէօնտէրիլտիեի թագտիրտէ. քէնտի վազիֆէսի գօլայչաճաղընը խարիճիյէէ նէզարէթինէ Թէպլիդ իթմէքլէ, նէզարէթ՝ մէզքիւր Թէքլիֆի գապուլ վէ սիր Հօլտվիչի պիր գօմիսիոն իլէ պէրապէր, հէյման ճէնուպի Ամէրիգաեա կիթմէեէ մէճպուր իթմիշ տիր։

ԱՎՍԹՐԻԱ ՎԷ ՖՐԱՆՍԱ.— «Նօվա Բէֆօրմա» կաղէթասընը պէեանընա կէօրէ, Կալիչիանըն իտարէ մէրքէզի պուլունան Լէմպէրկ չէհրինտէ եագընտա պիր Ֆրանսըզ գօնսօլօսխանէսի Թէէսիս օլունաճագ տըր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ԹԻՃԱՐԹԻ.— Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի թարաֆընտան նէյր օլունան Թիճարէթ ճէավէլէրի՝ Ինկիլիզէրէ պիր չօգ Թէֆիսրաթա մէյտան վէրմիշ տիր։ Ինկիլիզ կաղէթալարընա կէօրէ, Ինկիլթէրա Թիճարէթինին մէմնունիյէթի մուճիպ սէրէճէտէ պուլունմասընընը պէեան իթմիշլէր վէ պիր Թագըմը տա վարխտարէն ազալմասը՝ մասէն էքսմիրիս իխրաճաթընն ազալմասընտան իլէրուկէլտիեինի սէրտ իլէ միւսթէսէլլի օլմուշար տըր։ Շու հալտէ, մասէն քէսմիրիս Ինկիլթէրանըն միլլի պիր սէրվէթի տիմէք տիր։

Ինկիլթէրանըն Թիճարի ահվալընտան պահս իսէն «Տէյլի Մէյլ» կաղէթասը տա, Ինկիլթէրաեա իտխալ օլունաճագ մամուլաթտան եիւզտէ 11 իլամ ալընմասընը Թէքլիֆ իլէ տէեօր քի, պու կիպի իտխալաթըն եէքիւնի 93 միլիոն ինկիլիզ լիրասընա պալիզ օլուեօր։ Պու մըգտար իւզէրինէ դօնուլաճագ կիւզտէ 11 կիւմրիւք բէսմի պիտճէէտքի աչըզը գարաեարագ մուվազէնէ հուսուլէ կէթիրիր։ «Մօրնինկ Բօսթ» կաղէթասը տախի մալիյէէ ըսլահաթը լիւզումընտան պահս իտիեօր։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"
Միւնիբէրէմ զարի վէ զարիէէրինէ եէնի Սէնէեի բէպրիճ էյլէր։
1902
ՅՈՒՆՎԱՐ 1

ՏԱԼԻԼԻՅԵԼ

ՕՐՏՈՒԻ ՀԻՒՄԱՆՈՒՆ Թէճիզաթ տարէսի միւտրի Կալիպ պէյին օրտուի մէզքիւր իչուն ալընան էշեատան 70000 լիրա իգթիսատ (խնայողութիւն) իթմիշ օլտուղունա միւքեֆաթէն մասը՝ 7000 զամմ իլէ 25000 ղրշ.ա իպալաղ իսիլմիշ տիր։

ՄԻՔԵԱԹԻՊԸ Շահանէ մուալլիմէրի մասաչաթընն մունթազամէն Թեվֆիկեսի իչուն լաղմ կէլէնլերէ էվամիրը մախսուսա Թէպլիղ պույրուլմուշ տըր։

ԳԱԼԱԶՕՄԷՆՏԷ գարանթինա խըտմէթինտէ միւսթախտէմ օլուպ, իքմալը միւտատէթ իտէն ասաքիրը Շահանէէ սէլամը սէլամէթ էնճամը Շէհինշահի Թէպլիղ պույրուլմուշ տըր։

ԹԻՍԻԻՄԱԹ էմանէթինտէ Թէչքիլ օլունան Թարիֆէեի ճէքտիտ մէքթէպինին Թէտրիսաթը՝ յունվար նիհանէթինէ գատար տավամ իտէճէք տիր։

ՍԷՑԵՍՀԱԼԱՐ.—Ալմանիա գումբանեասընըն «Ավկուսթա Վիքթօրիա» վաբտրը իլէ 480 Ալման վէ Ամէրիգա սէյեահլարը՝ եազընտա չէհրիմիզի զիեարէթի իտէճէքլէր տիր։

ՎԻԵՆՆԱ. կաղէթալարընըն իշարընա նազարէն, Գարատաղ բրէնսինին մախտումը բրէնս Միրգօ՝ միրալայ Գօնսա-

թանթինովիչին դահեմ կիւղել քերիմէսի իւլ նշանանաճագ տը։

ԲՐԷՆՍ ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ հաղրէթլէրի՝ Պուլկար էկզարգէնը իսմինի թէպրիք էթմիշ տիր։

ՍԸՐՊԻՍԹԱՆ հիւքիւմէթի իշուն պիր իսթիգրազ ագտ էթմէք իւզրէ, Մալիյէտ նազրը Բօքովիչ Վիէնանաեա կիթմիշ տիր։ Իսթիգրազը թէսիլ էթմէք իշուն, հէր թարֆա մէջմուրլար կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՊՕՉՃԱ ԱՏԱՏԱ այլն 15 էջ 17սինտէ զէլզէլէ օլմուշ տը։

ՉԻՖԹԷԼԷՐ չիֆթլիքը Հիւմանունտա պիր նիւմունէ պաղչէսի թէէսիս իսիլմիշ տիր։

ՄՈՒՍՈՒԼՏԱ ԱՆԹԻԳԱ. — Մուսուլտա զուհուր իսէն անթիգալարտան 189 բարչասը էսկի թիւրք ագչէսի վէ 17 բարչասը տասի Ռուս վէ Վէնէտիկ ագչէլերի իսիլ։

ՃԻՆԱԵԼԷԹ.— Գարակիւմրիւքլի պիր զէնճիսէ Գարաքէօյսէն կիսէրքէն արապա ալթընտա գալըպ զէտէլէնմիշ տիր։

—Մուսթաֆա նամ պիր չասս՝ կալթատան կէչէր իքէն, իքի քիչի իւզերինէ պիւիւճում մէրդումը գօլունտան կարալարդատան սոնրա, իքի լիրասընը տա չարբմըշլար տը։

—Սարրաֆխանէ պաշընտա սիւրթլա կիտէն պիր արապա՝ պիր տէլիգանլընը թէրէլէեէրէք, թէքէրլէք գարընընը էւզերինտէն կէչմիշ տիր։ Տէլիգանլը աղրը հալտէ իմիշ։

—Ուն Գարանընտա Աթլամա թաշընտա եանկէն զուհուր էթմիշ վէ պաստրբրմըշ տը։

—Բէօթահատա 516 քիլօ, Պիլէճիքտէ տաիի 250 օգգա դաշագ թիւթիւն թուբուլմուշ տը։

ՁԻՆԱՅԵԹ.— Եունան սէֆիրի՝ էվվէլքի կիւն պիր զիեաֆէթ քէշնէտ էտէրէք, պունտա Սէլիմ Մէչհամէ բաշա վէ զէվէզլերի, Մ. Մաքսիմոֆ, վէ Մ. Օպուանս հաղրը պուլունմուշլար տը։

ԵՐԼԻՊԱՆԸ. — Պու կիւն Օրիօտօքա վէ Շարդ Խրիսթիանլարընէն սէնէ պաշը օլմազլա, Ռուսիա, Եունան, Սըրպիա, Գարատաղ վէ Ռումանիա սէֆարէթլերինտէ պիր Պուլկար էկզարգխանէսինտէ թէպրիքատթ գապուլ օլունանճագ տը։

Պու կիւն Պօրսա վէ Պանգալար գաբալը օլանճագ տը։ Էրմէնի Բաթրիգխանէսի թէպրիքատթընա տաիր լազըմ օլան մալիւմաթ՝ Ազգային գրսմըմզդա վէրիլմիշ տիր։

ՊԻԻՏՅԷ ԹԱՆԶԻՄԻ. — Տէվաիրը միւսթէլիֆէնէն 1318 սէնէսի պիւտճէլերի թանզիմ վէ մագամը Սատարէթ թագտիմ իսիլմիշ տիր։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ չըմէնտքէր գումբանեասը՝ խաթթ կիւզէկեարընտա եաբըլանագ չիւպէ խաթթլարընէն լաեիհա վէ բարօրլանը Պալը Ալիեէ թագտիմ իթմիշ տիր։

ԳԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Եունանիսթան՝ Պէյրութ միւվարէտատթընա գարշը պէշ կիւն գարանթինա վազ էթմիշ տիր։

ՎԷՊԱ.— Ցունվար 10տա Թանթատա 1 վէ Զիֆթանտա 1 Վուգուսթ օլմուշ տը։

ՊՍՑՐԱՄ միւնասիպէթիյէ Իրան սէֆարէթխանէսինտէ բէք բարլագ պիր ըէսմը գապուլ իթրա օլունարագ, սէֆիր հաղրէթլերի թարաֆընտան մէհամիտը Սէնիյէսի Բաթիշահի զիքր օլունմուշ տը։ հաղրրունա հէտեյեէր տաիի վէրիլմիշ տիր։

ՊՈՒ Սէնէ Այտըն վիլայէթինտէ 35,000 թութ ֆիտանը տիքիլէնէք տիր։

ՕՍԹՐՕԲԱԼԵՍ. ատաորնտա սէլ եիւզիւնտէն 1,400 լիրա զիեան օլմուշ տը։

ՁՕՆԷՈՒԼՏԱԳ գասապասընտա պիր բասաբօրթ մէմուրը պուլունտուրուլաճագ տը։

()—()—()—()—()—()—()—()—()—()—()

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՖԹԻՐԻԳԱՍԸ (44)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԼԷՐԻ

ԷՄԻԼԻՕ ԷՆՆԻ ԼՈՒՒԻ ՖԻԼՏԻՍԻ

ՊԻՐ ՍԷՐՄԷՐԻ

Պու սէօզիւն թէաթիսիյէ պէրապէր, էլիզապէթ՝ դուրու էլինի Ֆօլպէրէ ուզաթը. Ֆօլպէր՝ քէմալը թազիմէ էօբէրէք, պէրապէրմէ հէմշիրէ սինին արապասընընը պէքլէտիսի գաբուեա գատար էնտիլէր։ Տէտիքլէրի կիպի, օ կիւն, Պրիս՝ Մարքինին խըսմէթինէ կիրտի։

ՄԷՄԱԼԻՒԸԸ ՇԱՀԱՆԷՏԷ ան պէշ կիւն զարֆընտա զուհուրա կէլէճէք հայվանաթ խասթալըգլարը հագգընտա ումուրը պայթարիեյէ հէյէթը Ֆէննիյէսի թարաֆընտան թանզիմ գըլընճագ բաբօրլար իւլէ պիրէր գըթա տէֆթէրին տիւվէլը էճնէպիյէտէն պաղըլարընա իսալ օլունմասը սէֆարէթլերինտէն իլթիմաս օլունմուշ տը։

ԹԻՃԱՐԼԻԹԸ ՀԱՄԻՏԻ մէքթէպի պու սալը կիւնիւ այըլաճագ վէ շակիրտանընն իմթիհանը խուսուսիյէրինէ տէ պաշլանաճագ տը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարքը, երէկ գիշեր Պատրիարքարան անցուց, և այս առտու կը նախագահէ Մայր-եկեղեցւոյ ժամերգութեանց։ Ապա Ն. Սրբազնութիւնը Պատրիարքարանի մէջ պիտի ընդունի ամանորի շնորհաւորական այցելութիւնները։

—Նոր տարւոյ առթիւ այսօր Պատր. փոխանորդը շնորհաւորական այցելութիւններ պիտի տայ Ռուսական, Սերպական, Հելլենական, Ռումանական դեսպանատուններուն և Պուլկարիոյ գործակատարին։

—Տիարպէքիրի առաջնորդ Տ. Եղիկէյ Ծ. վրդ. առաջնորդական պէրաթը ստացած ըլլալով, այս անգամ Պատրիարքական օրհնութեան կոնդակով մը հաստատուած է իր նոր պաշտօնին մէջ։

—Պիլէճիկի առաջնորդ Տ. Մեսրոպ եպիսկ. Կէօմրիւքճեան, անցեալ կիրակի օր Էնկիւրիի վիճակին Համայնայ գիւղին ժողովրդեան համար, Ցակոբ Թահմըզճեան անուն երիտասարդը քահանայ ձեռնադրեր է Տ. Մխիթար անունով.

—Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը, որուն մէկ երկու արարքներուն նկատմամբ դժգոհութիւններ ըրած էինք, իր հրաժարականը մատուցած է Ս. Պատրիարքին։ Արդէն Խորհրդոյ հինգ անդամները հրաժարման և տեղափոխման և մէկն ալ իր հիւանդութեան պատճառաւ պակսած էին։

—Իւսկիւտար Իճատիյէի վարժարանին աշակերտները 191 ղրշ. հաւաքեր են ինպատտ Կարնոյ երկրաշարժէն արկածեալներուն։

—Պարտիզակէն արծաթեայ կաղմար և գրիչ մը խրկած են Պէրպէրեան էֆ.-ին։

—Կիրակի օր Պոյաճը գիւղի ազգ. վարժարանին մէջ, կաղանդի առթիւ, սիրուն հանդէս մը սարքուեր է նախագահութեամբ տեղւոյն քարոզիչ Էմմանուէլ վրդ. Պալեանի։ Հանդէսին մէջ երեւան կուգայ եղեր խնամտաջանքերը օր. Արաքսի Սահակեանի որ քիչ ատենուան մէջ, փողոցներուն մէջ թափառող պզտիկները հաւաքած և կրցած է անոնց բարեկրթութիւն մը տալ։ Այս առթիւ նամակագիրը կը գնահատէ նաեւ տեղւոյն Թաղական Խորհուրդին կրթասիրական հոգածութիւնքերը։

—Խասգիւղէն կը գրեն մեզի թէ անցեալ կիրակի օր Թաղին պատուաւոր անձերէն բաղկացած յատուկ ներկայացուցիչ մարմին մը Թաղ. Խորհուրդին ներկայացեր է Էֆիյատի ու հանքածուխի անհրաժեշտ պէտքերը չեղտեր է Թաղին Ներսէսեան երկսեռ վարժարանին համար, ուր տղաքը ձըմրան ցուրտէն կը նեղուին։ Առաջարկեր է նաեւ հակողութեան մը պէտքը վարժարանին համար։ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետը՝ Եղիա էֆ. Շահպազ, ընդունելով ներկայացուած պէտքերը, անմիջապէս աղքատներու խնամակալութիւն մը ու վարժարանին համար ալ հոգաբարձութիւն մը կազմեր է, ուր աղիւսի գործարանէն ալ երկու կառք հանքածուխ նուիրեր է։

—Պ. Աւետիս Ղուկասեան, ռուսահայ բարերար մը, այս անգամ ալ զըբական մրցանակ մը հաստատեր է, աւելի կամ նուազ նման իզմիրեանց մրցանակին։ 10,000 բուպլիի դուռմար մը կտակեր է որուն տոկոսովը պիտի վարձատրուին բանասիրական լաւագոյն գործերը,—գործադրելի իր մահուընէն ետքը։ Բարերարը, ասկից զատ, հիմակուընէ ալ 500 բուպլի յատկացուցեր է նմանօրինակ աշխատասիրութեանց։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

— Հանգուցեալ Ցարութիւն էֆ. Կիւմիւշկէրտանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.

Ազն. Տ. և Տիկին Եղիա էֆ. Շահպազ 216 ղրշ. Ազն. Տ. և Տիկին Օնիկ էֆ. Շահպազ 216 ղրշ., Ազն. Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Կիւմիւշկէրտան 120 ղրշ.

—Հանգուցեալ Տիկին Ցուլիանէ Դ. Սուճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրշ. Նուիրած է Հիւանդանոցիս Մեծ. Ցովհաննէս էֆ. Նահապետեան ի Կէլիպոլու։

— Հանգուցեալ Ցարութիւն էֆ. Կիւմիւշկէրտանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.

Ազն. Այրի Տիկին Դոմնա Ց. Կիւմիւշկերտան 324 ղրշ. Ազն. Սահակ էֆ. Դարայեան 108 ղրշ։

Նոր տարւոյ և Ս. Ծննդեան այցելութիւններէն զերծ մնալու համար հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են.

(Շարունակութիւն ղրկուն օրուընէ Ի վեր)

Տեարք Մ.ԷլիկիւզէեանԴասպարԱլանեանԲարթիկՄնտիկեան, Ս.Նարլեան, Արամ Թիրեաքեան, Ցովսէփ Զաուբճեան, Եղբարք Ցովհաննէսեան, Հայկ Թիրեաքեան, Կարապետ Ալալըմճեան, Հայկազուն Կիւլպէնկեան, Միհրան Սեթեան Գառնիկ Սարգիսօֆ, Խ. Ա. Երվէկեան, Բենեամին Շէքէրճեան, Սեդրաք Մարտիրոսեան, Ցովհաննէս Մէհտէրեան, Դաբրիել Էլիկիզէեան, Մագսուտ Թոգաթլեան, Սարգիս Տանձիկեան, Ոմն, Հէր. Կարապետ Օհանեան, Ցովհաննէս Քէլէկօֆ, Սարգիս Սիմոնօֆ, Ստեփան Ց. Ատատրճեան, Մանուէլ Ալալըմճեան ոմն, 20ական ղրշ.։

Կէլէկէեան, Օր. և Տեար Մարքոփաշա, Խորասանճեան, Պուրսունըզեան, Միւհէնտիսեան, Սուրէնեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զդառնաղէտ մահ

ՏԻԿԻՆ ՀԱՆՐԻԷԹ ԿԷԼԿԷԼԵԱՆԻ

որ հանդեաւ 25 տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ կարճ և տագնապալի հիւանդութեամբ մը։

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իբր այն։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Առաջնորդական ընտրութիւնը.— Առաջնորդական տեղապահին ճամբորդութեան պատճառը։— Քահանայական դասը ժողովրդեան բարքերը

Այն օրերէն ի վեր ուր քաղաքիս համար առաջնորդի մը ընտրութեան հրամանը կը հասնի Ազգ. Պատրիարքարանէն, տեղապահ հայրը հրաւիրագիրներու տարափը կը սեղացնէր գաւառ. ժողովոյ անդամներուն՝ որոնց մէջէն կարեւոր կարծուած քանի մը անձինք մէյմէկ սին ու պատիր պատրուակներով— թերեւս իրենց տրուած կարեւորութենէն փքանալնէն՝—, ներկայ ըլալ կը զլանային, ու դրեթէ խնդրոյ լուծումը անկարելի դարձած էր դժբաղդաբար, սակայն վերջերս չեմ գիտեր ո՞ր կողմէ փչող հովի մը զուումով հաճեր էին իրենց ներկայութեամբը պատուել ժողովը, ու այս մասին իրենց բարձր պատգամները արձակելով վերջ տալ խնդրոյն հետեւեալ պարագաներուն տակ։

Ինչպէս սովորաբար ամէն գաւառներուն հոս թերեւս «պաթման» մը ալ աւելի է ժողովրդեան երկպառակութիւնը, եկեղեց. գործերու և մանաւանդ առաջնորդական խնդիրներու նկատմամբ, ինչ որ արդիւնաւոր վախճան մը չ՝ունենար դժբաղդաբար՝ իւրաքանչիւրը իր խօսքին գործադրութեան ցանկալովը. ոյս տեսակ ապուշ մուլութիւնները ոչ միայն եկեղեցական այլ և կրթական գործերուն օր ըստ օրէ յառաջդիմութեան խոչնդոտներ ըլլալէն զատ ուրիշ արդիւնք չեն կրնար ունենալ քնականաբար, որով փոխանակ օտարաց առջև օրինակելի ըլլալ աշխատելու, աւելի անարգելի դիրք մը դրաւած են իրենց անվերջ ու ապարդիւն երերումներով, ու կրթասիրական տխուր յիշատակներ կը թողուն հետզհետէ ա. պագայ սերնդեան համար, որ չենք գիտեր թէ նոյն չուզէն դուրս պիտի ելնէ՞։

Այս դասակարգէն են ահա ժողովոյ արդի անդամներուն ստուար մասը որոնք իրենց մէջ արմատ ձգած երկպառակութեան չնորհիւ երկու վարդապետներու քուէներ տալով՝ամէնէն զօրաւոր կողմը յաջողեցաւ իր եռը առաջ տանիլ, ու քաղաքիս համար առաջնորդ կոչել Եղիշէ վարդապետ Գալֆեանը՝որ արդէն ութը տարիներ առաջ պաշտօնավարած ըլլալով աղէկ կը հանկնայ մեր դիտողութեան ճշմարտութեան։

* * *

Մի Զարմանաք երբ ըսեմ թէ ընտրութեան ժողովոյ անդամներուն մէջ գտնուեցան այնպիսի անձինք՝ որոնք արդի տեղապահ Ներկարարեան Պետրոս վարդապետին 500 ոսկի տալու տափի ու անպատչաճ առաջարկութիւնը ընելու փորձուեցան զինքը իբրեւ առաջնորդ ընտրելու խոստումներ տալով, առաջարկութիւն մը որուն զօրաւոր համբերութիւն ունեցաւ տեղապահը —բնական է իր պաշտօնին բերմամբ—ու անմիջապէս առանց ժողովականներու տեղեկացնելու ճամբորդութեան պատրաստուելէ զատ ուրիշ բան մը չ կրցաւ ընել, գտնուեցան վարիչ մարմնոյ մէջ խորաթափանց ու գործունեայ անձինք որոնք լսելով տեղապահին հեռանալու գաղափարը, փութացին գալ անոր քով ու համոզել զինքը ետ կենալու ճամբորդութենէն՝ մանաւանդ մօտալուտ Ս. Ծննդեան առթիւ, ուր անհրաժեշտ ու զգալի է քարոզիչի մը ներկայութիւնը։

(Մնացեալը վաղը)

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՄԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

14 Յունվար 1902

Ֆրանսըզ էֆեմը (3%)	Français)	100 40
Ռէնթէ	(Tab. Turcs)	312 —
Գոնսոլիա.	(R. Turque D.)	25 87
Շըմէնտիֆէր	(Lots Turcs)	110 25
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	540 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	108 —

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ՍՕՖԻԱ 12 յունվար.— Ֆրանսըզ պանքէրլերի՝ նազըրլարը թէքլիֆի իւզերինէ 125 միլիոն ֆրանգլըգ իսթիգրազը Սօպրանիսա գապուլ օլունմասը իշուն, մէզքիւր իսթիգրազըն չարթլարընը հիսս օլունուր տէրէճէսէ թասիլ իթմիշլէր տիր։

ՊԷԼԻՊԱՏ.—Հարպիյէ նազրը էսպագ Մ. Վաբիչ՝ պու տէֆա հարպիյէ նէզարէթինէ թաւին օլունան միրայ Անթօնիչին եէրինէ Սըրպիսթանընն Գարատաղ սէֆարէթինէ նասպ օլունմուշ տը։

ԼՕՆՏՐԱ.— 32 զանլիթ իւլէ 2000 նէֆէր՝ էօնիւմիզտէքի բէնչէնպիհ կիւնի Թրանսվալա կիտէճէքլէր տիր։

ԵԷՆԱ (Ավստրիատա).—Պիր տիւէլլօ էնսասընտա էսասընը գաթլ իտէն միւլազիմ... իքի սէնէ վէ իւչ այ գալէապէնտիրէ մահքիւմ օլմուշ տը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ավստրիա պաշ վէքիլի՝ տիւն Բայրշթակ մէճլիսինտէ իրատ էյլէտիսի նութգտա, Ավստրիանընն Զինտէքի բօլիթիգասընտանտա պահալա, Ավստրիանընն ագսամ չարգտա պիր պէօհիւք տէվլէթին չան ու չէրէֆինէ մուվաֆրզ պիր վազիյէթ վէ մէվգը թէէմին իթտիեէնի պէհան իթմիշ վէ ալգըշլարա մահար օլմուշ տը։

ԲԻԹԼԻՍՊՈՒՐԿ.—Ֆինան ագտատիսի՝ իթալիա գրալը հագրէթլերիին ագտիմա փախրի աղալըղընը գապուլ պուեուրմալարընը բէճատա գարար վէրտիեի կիպի, Իսվէճ վէ Նօրվէճ բէրէնտիի վէ Օսֆիատա մուալիմիքի ինտէն բրօֆէսէօր Ճօսիմիր իլէ բրօֆէսէօր Սիհօճօֆը ֆախրի աղալըղա թաեին իթմիշ տիր։

ՊԻՐՄԷՆԿԱՄ.— Մ. Զէմպրէյէ՝ տիւն իրատ իթտիեի նութգտա Ինկիլթերանընն ուղղագ տէնիզլէրտէքի միւսթէմլէքատթընընն Ինկիլթէրատէ իւմնու իթիմատ վէ մէրպութիյէթ վէ մուսապէթլերինէն պահալէ, չու ուրէթլէ իտարէի լիսան էյլէմիշ տիր. Սուլէ չարթլարը՝ Ինկիլթէրանընն ուղղուրունա էն էեի ասքէրլերինի էօյմէք իչուն Թրանսվալա կէօնտէրմիշ օլան միւսթէմլէքատթըմըզը թէչքիլ իտէն հիւքիւմէթլերճէ թասվիպ օլունմատզգա, Պէրլէր իլէ ագտը մուսալէհանէ հագգըմըզ եօգտը.» Նազրը միշարիլէյն պատէհու Լօրտ Քիչնէրի լօրտ միլնէրի վէ Ինկիլիզ օրտուսունը մէտտ ու սէնա էյլէմիշ տիր։

ԲՈՒԻՍ.— Պաշ վէքիլ Մ. Վալտէք Ռուսօ՝ Սէնթէթիկնտէ իրատ իթտիեի նութգտա, Ֆրանսա միւսթէմլէքատթընընն, պաշլրճա Մատակագար ատասընընն մամուրիյէթինէն պահալէ, հէյէթը հաղրրէի վիւքէլանընն՝ մէմլէքէթին սէլամէթինէ խրատէթ էյլէտիեինի վէ պաշլրճա բուհանի ճէմիյէթլերի հագգընտաքի գանուն լահիհասը կիպի ֆախտէլի գանուն լահիհալարընը թէրվիհ իթտիեինի վէ էլեէվմ մէվգը իգթիտարա պուլունան գապլինէնին սուլրը ումումի իշուն պիր թէհտիտ օլմաեուպ, անճագ զաման օլտուղունը պէեանտան սօնրա տէմիշ տիր քի, կէլէճէք զէմանա էմնիյէթիմիզ պէր քէմալ սրը. եէնի ինթիխապլար հիւքիւմէթ իշուն պիր զալէպէ օլաճագ սրը։

ԿԷՃԷՔԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 13 Յունվար.—Իրան Շահը հաղրէթլերի՝ Ինկիլթերա գրալը հաղրէթլերէրինին թաճ կիյմէք մէրասիմինտէ հաղրը պուլունճագ տը։

ԲՈՒԻՍ.—Ֆրանսի կիւն Սէնթէթիէն չէհրինտէ Ֆրանսա պաշ վէքիլի թարաֆընտան իրատ օլունան նութգ՝ հիւքիւմէթը հաղրբա թարաֆտարը օլան կազէթալար թարաֆընտան ֆէվգէլատէ սուրէթատ հիւսը թէլագրը օլունուեոր։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սբանիա հիւքիւմէթի՝ եազընտա խարիճի պիր իսթիգրազ թանվիլաթը թէտավիւլէ չըգարաճագ տը։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Էսկ. Ռումի տիւն ագչ. գաբ.	27—29½
» » » էն եկիւքսէք	27—29½
» » » էն աշաղը	27—24½
Բուսմէլի չըմէնտ. ագչմ. գինս.	108—¾
» » էն եկիւքսէք	107—⅞
» » էն աշաղը	108—50

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյժի ագսիոնը Օս. լիր.	
Միկարէթ Ա.	—94
» Բ.	—54
Թրամվայ	5—60
Ժուիանս	1—40
Օպլիկասիոն Թրամվայ	482—
Ասիբանս	3—55
Գրէտի ժէնէրալ	—
Սօսիէթէ Օթման Ինկ. լիր.	—
Լօրիօմ	49—50
Պանդ Նասիոնալ տը Կրէդ	401—
Թրանսվասալ	100—
Բըսիթբմ թանվիլաթը	477—
Գրէտի Ֆոնսիէ Էմբրսիէն	264—
Անատօլը չըմ ագսիոնը	10—

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻԾԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ. տան	ղշ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—
Մէթալիք	97—20
Ինկիլիզ լիրասը	110—06
Ֆրանսըզ ալթունը	87—30
Բոլ	90—20
Գրէտիզ ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա 12 յունվար

Ինկ. էհամը Ինկ. լիրասը	93—75
Օսմ. էհամը գաբանտը	24—87½
» » Բ	50—50
« » Գ	27—12
Օսմանլը Պանգասը	11—50
Մըսըր Տուլ. մութահարեթ	106—75
Պուլկար իսթիգրազը	82—87
Գամպիո Բարիզ 3 այ վատէ	25—33¾
Թրանսվասալ	4,25
Շարթրէթ	4,15

Բարիզ 9 յունվար

Ֆրնս էսհ. 4%ֆիր.	100—40
Եէնի Օսմ. էհամը գաբանտը	25—37
Բուսմէլի չըմէնտքէրի	110—25
Օսմանլը Բէյժիսի էհամը	312—
» Պանգասը	540—
Դրեսի Լիոնէ	1017—
Իսթանպուլ էհամը	100—15
Բանքորիթէ Թիւրք	—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթման	524—
Սբանիոլ	77—90
Թրանսվալ	108—75
Գամպիո 3 այ վատէ	25—125
Էճիբսիէն ինտիֆիէ	108—60
Շարթրէթ	105—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—20
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—75
Ֆիորէն Մանտա	21—69
Վիէննա չէքի (գուբօն)	——

Պերլին 9 յուն.

Բուսմէլի չըմէնտրֆ. (մարգ)	106—50
Լօնտրա իւզերինէ գամպիո	20—265

Վիէննա 9 յունվար

Լօնտրա իւզերինէ գամպիո	239—30
Բուսմէլի չըմէնտրֆէրի ֆր.	104—
Օսմանլը Բէյժի ագսիոնը	298—70

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԴՈՐԾԱԿԱՑՆԵՐ

ԷՏԻՐՆԷ.— Մեր Մեծ. գործակալ Ցովհաննէս Սիմոնեան էֆ.ի դիմելով կարելի է բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի։

ՄԱՐԶՈՒԱՆ.— Աւետիս էֆ. Կիւլպէնկեանի դիմելով կարելի է «Մանզումէ»ի բաժանորդ գրուիլ։

ԽԱՐԲԵՐԴ.— Կարապետ էֆ. Մուշեղեան Եփրատ Գօլէճ, նոյնպէս բաժանորդ կ'ճանաչէք։

Էրթէսի կիւն, Ֆօլպէր՝ բօսթա ապրապասընա պինէրէք, կիթմէք իւզրէ իտի քի, պիր սէտեէ իւզերինտէ Թրիպոլսին կէթիրիլտիեինի կէօրթիւ։ Մէճրուհա եազաչարագ տէտի քի.

—Եարանըզըն եազընտա սաղլամ ճաղընը իւմիտ իտէրիմ. էկէր պիր տահա պիր պիրլէրիմիզի կէօրմէք գըսմէթ օլուրսա, եէնիտէն տիւէլլօ իթմէք լազըմ կէլմէզ եա։

Թրիպոլս կիտիէօրօնուզ հա՛, հիչ օլմազսա պիր տէֆա օլսուն, տէտիեիմ ինճիրլի գուլիպէսինէ պիր տէֆա օլսուն ուզրամասան կիտիէօրսուն հա՛։

—Միւմքին տէեիլ, իչիմ չօգ։

—Բօվրէթ՝ էօքսիւզ մի գալաճագ։

—Էլպէթ. նէ՞ օլաճագ եա՛։

—Պապասը պէն օլաճազըմ, վիգօնթ հաղրէթլէրի։

—Նասըլ արզու պույրուլուրսա Ալլահա ըսմարլատըգ։

Ամուճասըյլա վէտալաչտրգտան սօնրա, Լօրանսա եագլաչարագ եավաշճա տէտի քի.

—Եէնկէճիեիմ, իչիմէ սիզէ եէնի պիր տօսթ տահա կէլտի քի, եէրիմի թութաճագ տը. պիր գատընընն տիմա պիր տալգավուղա իհթիեաճը վարտը։

—Տալգավուղ պիւէ օլսա, էտէպիզ ալչագ տէեիլ տիր ա՛։

—Ինսաֆսըզ սընը։

—Ուղուրլար օլսուն վիգօնթ հաղրէթլէրի։

Ֆօլպէր՝ իքի ճիհէթտէն տահի մաղլուպիյէթինէ ֆէվգէլատէ ճանը սըգըլարագ, արապասընա պինտի վէ հարքէթի՝ Մարքիզի մէէեուս իթտի. պիրազ տուրտու. արզասընա տէօնիւպ չաթտա կիթմէէ պալլատը։ Պու մէէեուսիյէթ՝ աչգընընն նիհաեէթի օլաս։

Թրէանա չտթօսու իւլէ Բաթէնրօ արազիսի արասընտա, քէմալը սիւքիւնէթիյէ զօրգունճ՝ սրդ պիր գօրուլուզընն նիհաեէթինտէ, եիւքսէք վէ սէհչէթ վէրիճի պիր գաեանընն տիպինտէ պիր մաղարա մէվճուտ տը քի, գարուսը սաեելան տէլիեին պիր գըսմը՝ էօրիւմճէք աղլարըյլա գաբլը տը։ Պէօղէ պիր եէրին մէվճուտ պուլունտուղը՝ խաթրրտան խաեալտան կէչմէտիեի կիպի, չաեէտ կէօրճէք օլսալար պէղէ, իւզերինէ հիւճում իլէ, իչէրսինտէ սագլանմըլարը էլտէ իթմէք զաեէթ կիւճ տիր։ Զիրա մաղարանընն կիրիլճէճք եէրի էօնիւնտէ օլան ճէսիմ գաեա՝ գալի իսթիհքամլարտան տահա միւքէմմէլ օլտուղունտան, գաեասընն արգասընտա սագլանան վէ էլինտէ կիւզէլ սիլահը օլան չահսը թութմագ հէման իմքանան խարիճինտէ տիր։ Պէօյլէ պիր եէրտէ օթուրաճագ ատէմլերինտէ խայրը չէյլէր օլմաեաճագլարը աքիւմէթը հաղրբա թարաֆտարը օլան կազէթալար թարաֆընտան ֆէվգէլատէ սուրէթատ հիւսը թէլագրը օլունուեոր։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սբանիա հիւքիւմէթի՝ եազընտա խարիճի պիր իսթիգրազ թանվիլաթը թէտավիւլէ չըգարաճագ տը։

ԱՌԱՆՁՆԱԳԻՐ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոց

Ամանորեայ Հանգանակութիւն

Ազգ. Հիւանդանոցիս Ամանորեայ հանգանակութեան ցանկին մէջ գրանցուած գումարներուն մասին հրապարակ հանելու համար, Ազգ. Հիւանդանոցիս Տնտեսական Խորհուրդը հրաւիրեալ է Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ազգային Հիւանդանոցի Ընդհանուր Ժողովը, որ գումարուելիք է Հինգշաբթի, 2 Յունվարի, երեկոյեան ժամ 5ին։

Ազգ. Հիւանդանոցիս Տնտեսական Խորհուրդ

ՏՈՔՏՈՐ
Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԲՈՅԻՆ,
ՄԱՆԿԱՒԱՐՔ
ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԱՆՆԱ

ԳՐՊԱՆԻ
ԷՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1902
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Յօրինեալ ՄԱՐՈՒԹ Ա. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ
Ցէր եւ Հրատարակիչ
Մ. ՍԱՐԳԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Դին 50 Փղ.
Բուն ՕՐԱՑՈՅՑԷն զատ՝ ունի ցաւելուած մը՝ զանազան կարեւոր ծանօթութիւնց։
* * *
Ազգ. Հիւանդանոցի մի քանի տարիներ առաջ հրատարակած Ընդարձակ Օրացոյցի դիրքն ու բովանդակութիւնը խիստ ճոխացած ըլլալով՝ Բողոքական և Հռովմէական աղդայինք սկսած են անոր մօտ Օրացոյցներ պատրաստել, ուստի Սարգեան Եւ. Ընկ. Տպարանը՝ բազմաթիւ Ազգայնոց խնդրանաց համաձայն այդ պակասը կը լրացնէ, այս նպատակաւ միայն հրատարակելով ներկայ Օրացոյցը, առանց մատչէն անցընելու Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցներուն վնասել։
Կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց խանութները։ Նաև կը գտնուի Պահէճ Գարու., Զրավաճառ-Գրավաճառ Նշան աղայի, և Բերայի բոլոր Հայ ծխավաճառներու խանութները։
Կեդրոնատեղին է Սարգեան Եւ. Ընկ. Տպարանը, Պապը-Ալի ճատէսի Թիւ. 38։
Իսկ Իզմիրի մէջ Այի Եօրկի փողոց Գ. Պաչպաղիրկեանի խանութը և Հայոց Առաջնորդարանին դիմացը ծխավաճառ Տիգրան Տէր-Մաթէոսեանի խանութը։

Մ. ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԱՔԱՍՏԱՐ
ԱՏԱՄԱՆԱԲՈՅԺ
Պահէճ-Գարու., Գասապեան խան
Պատիւ ունի ծանուցանել Բերայի պատ. յաճախորդներուն թէ՝ եղած կրկնակի խնդրանքներուն դոհացում տալու համար, ատամնաբուժական նոր դարմանատուն մը ալ Բերա Գանգուք դեղարանին վրայ հաստատած է, ուր ամէն օր ժամ 8էն 12 (Ք. Ե.), կ'գտնուի։ Այս առիթով բերուած գործիքները ամենակատարեալ ըլլալով, ակռայի ամէն տեսակ գործողութիւնները մեծ դիւրութեամբ և առանց ցաւի ամենավերջին մեթոտով կը կատարուին։

Տ. ՏԱՏՐԵԱՆ
ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ
Գաստ-Քէյ իսկէլէ քէօշէսինտէ էրմէնի քիլիսէսի սօղաղընտա։
Հէր նէվի տիշ խասթալըգլարընը թէքտալի իսէր, մուխթէլիֆ մատտէլերէ տիշ սօլտուրուր (ալթուն, բլաթին վէ սաիրէ)։ Ֆիսթալարը միւթէտիլ տիր։ Մուրաճաաթ իսէնկէրին ճիւմլէսի մէյնուն գալբրլար։

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱԼԸ
ՊԷՕՃԻՒԻՐ ԷԼԳԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ
Սթամպօլտա Սուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24
Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էնթիյէթլի վէ չէօրբէթլի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընըն էսկի նամ վէ չէօրբէթ վէ իւնվան վէ մէքեանը սալա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինդիպաթ վէ ինթիզամը իտարէյի իսթիքամլ իլէ միւֆթէխիր տիր։
Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւստահսէմլէրինտէն պազըլարընը օ ճիվարտա մուխթէլիֆ իսիմլէր իլէ միւճէհտտէն ալմըշ օլտուգլարը էլպիսէ մաղազալարընը՝ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ տալա վէ զաթան իլթիրաք վէ միւնասիպէթ վէ իրթիսաթլարը օլմասընընտանչ, միւհթէրէմ միւշթէրիյէրիմիզին իղֆալ օլունմահարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլէրի թավսիսէ վէ իլան օլունուր։
ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ԳՐԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ
Պիտէն Գ. Զարդարեան պատիւ ունի ձեզ ծանուցանել թէ՝
ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆԸ
կը շարունակէ վաճառել ամէն տեսակ գիրքեր անմրցելի ածանութեամբ և կատարել գիրքի և տպագրական գործերու ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ գնահատելի ուղղամտութեամբ։
Զմրան եղանակին համար վէպերու ճոխ մթերք մը վարձքով հասարակութեան տրամադրութեան տակ դրուած է։
Լրագրա-գրական հաւաքածուներ, ամէն թուականներու Արեւելք, 1887-96, Օրաթերթի 1892-96 են.ն։
Կաղանդի առթիւ նուէրի օրացոյցեր և աղօթագիրքեր կազմերու այլազանութեամբ,
Գրասենս մանաւորապէս կը զբաղի նամակագրոյթներու առեւտուրով և կը գոհացնէ իրեն ուղղուած բոլոր հարցումներուն եթէ պատասխանի ծախսը (1 ղրշ. բուլ) ղրկուած ըլլայ։
ԱՌԱՆՑ ԴՐԱՄԻ ԳԻՐՔԵՐ քօստայի նամակագրոյթներու փոխարէն որոնց արժէքը ձեռնհասօրէն կը գնահատուի։
Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար թիւ. 50, աղբիւրին դէմ,

Մաքէլլէներէն բաժանորդ գրուիլ փափաքողներ, Թող հաճին դիմել Սթամպոն փողոց Ցրավաճառ Ցակոբ աղայի ուրկէ կրնան բաժանորդագրուիլ։ Թերթերը միշտ պիտի ստանան առաջին թրէնով։

ՍԻՆԿԷՐԻ
ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ յարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։
ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներու մէջ 400է աւելի չքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։
Սոյն անհուն յաջողութիւնը զոյա և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։
Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց
Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԵՐԻ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐԲԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻ, ԵՒԼ.
Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումրարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։
Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Դալաթիա՝ Գարաքէյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մանանիւղ՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՕՂԼՈՒ
127, ԻՍԹԱՆԲՈՒԼՍՏ. ՄԱՀՄՈՒՏ ԲԱՇՏ. ՃԱՏՏԷՍԻ, 127,
Բէտէրիմէն մէվրուս պիր սանսաթը թէրգրեթը ֆէնիսէ իլէ միւթէնասիպ պիր տէրէճէյէ պէտա խուսուսնտա սօն տէրէճէ չալըշարագ իմալընա միւվաֆֆէգ օլտուղմ պօեալարը էն զիեատէ խիմիալա սաիրէ պիր հալէ կէթիրտիմ վէ միչթերիլերիմին ճէլալը խօշնուտքը զըմիրնտա զայէթ էհվէն պիր ֆիյաթ իլէ մէվգեյը ֆիրուխթա վաղ էյլէսիմ։ Պօյամբ թագիլիսէն բազարը բէվանա չբգարբլան սահիթէ պօյալարա պատանմամաքը թավսիյէ իտէրիմ։ Տիւքքանրմա ՍՍԶ վէ ՍԱԳԱԼ պօյալարը հէր նէվի սաթըլբը։ Սաչ վէ եախօտ սագալընը պօեամագ արզու իտէն զէվաթ ուզգան պէշ սէնէլիգ պիր սաեն մահնուլը օլան պու պօեաստան իսթիհսար իսթէնէր օլուրսա մէհմուն օլանաղընը պէեան էյլէրիմ։ Սըհհաթէ գաթիյէեն մաղարբաթը օլմասընը կիպի թաշրատան տահի ուզրուտան ուզրուեա մաղազասընը օլմասընը, սրբարբլ իսիլէճէկ պօեալար սուհուլէթլէ կէօնտէրիլիր։
ԹԱԳԻԼԻՏԻՆՏԷՆ ՍԱԳԻՆՆԸՆԶ
48—42

ՊԱԼԳԱՆ
ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ԱՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻՏՅԱՆ, ԹԷՍՄԻՆԱԹ ՖԻ. 7500000
1899ական մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ. 19,534,276
» » եանկրն » » » 460,267,203
» » » » բրիմի » 1,433,965
Էօմիւր էնկէրնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ շէրաիթ իլէ սիկուրթա ագամ տէր
Ենկէր-էրլը հէր նէվի պէնա վէ էշնա իւզէրինէ սիկուրթա ագամ իսէր։
Նէֆէս-ի էրլը-ղէրբ էրլը մալ, էվրաղը նագտիյէ վէ վաքօր սիկուրթալարը գապուլ իսէր։
Հիսսէտարանա՝ 1896ական 18½%, 1897էէ 18%, 1898էէ 18%, 1899ական 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։
Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթէ Լօնտրատա / Սօֆեատա) Դրէստի Լիօնէ. Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, Պանգ Նասիոնալ Պուլգար։
Թաշրալար իչիւն միւտանիտ վէ միւթէպէր քէֆիլէթլի սահէնթլէր արանըլըօր
Թիւրքիա իչիւն ումումի սահէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ
Գալաթա Մէրթէթպանի սօգագ, Ճէտիտ խան
Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիչ — Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ԲԱՐԻՋ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻԱՆ
1900
ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՃԻՑ
ԱՄԷՐԻԿԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՅՈՒՐ ՏԻՊԻՆ ՄԱՔԻՆԱՆԸ
ՆԻՒ-ՀՕՄ
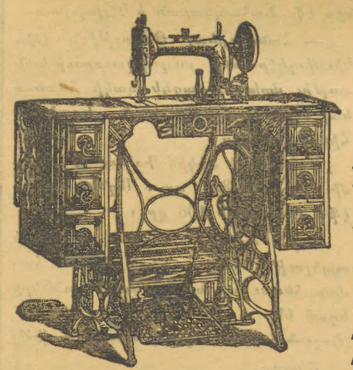
Մէվքիւբ Սէրկիի Ումումիսինտէ միւքեաֆաթը, HORS CONCOUR ըէգամպէթսիզ գազանմըշ տը։
Էն ուփագ թէֆէրրուաթնա գատար էմսալնա թէվէֆֆիւգ իսէր։
Փիւրիա իչիւն եէկեանէ ահէնթատար ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ
Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթամպօլտա, Պահէճ Գարաբսբնտա, Համիտիյէ ճատէսի, Ն° 7 Թրամուէյ խաթթը իւզէրինէ Շիրիպլէր՝ Իզմիրտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿՈՂՈՆՆԵՐ ԵՒ ԱՂՅՍ ՆՇՈՅՑՆԵՐ
Բանաստեղծական սիրուն կտորներ ու հաւաքածոյներ, որոնց հեղինակներն են Կեսարիոյ Ս. Կարապետ Վանքի աշակերտներէն Բարսեղ էֆ. Պ. Խաչէչէրեան՝ հեղինակ «Ազատ Նշոյլներ»ու և Ե. Տ. Եղիազարեան՝ հեղինակ «Կոկոններ»ու։ Տարեգլխոյ առթիւ գրքերու տուին մէջ, սոյն գեղեցիկ հրատարակութիւնք արժանի ընծայ մը կրնան ըլլալ։ «Ազատ Նշոյլներ»ու հեղինակը 300 օրինակ նուիրած է Կեսարիոյ Ս. Կարապետի որբանոցին։ Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառներու քով։
«Ազատ Նշոյլներ»ու գինը 100 փարա, իսկ «Կոկոններ»ը 5 ղրշ.։ Մեծաքանակ գնողները պէտք է դիմեն Մեծ Աչբէֆ. խան, թիւ. 39։ 16—20

ՕԳՈՒԵՒՈՒՆՈՒԶ
Գումաշլարընը տաեանդգլարը վէ եամագատ օլտուղու էլպիսէլերին զարթֆէթ վէ մէթանէթլիյէ ումումն մէհմանիյէթ վէ խօշնուտխինի ճէլպէ մուվաֆֆագ օլան Փուուումմուլար չարշըսընտա, Թէրզի Պաշը սօգաղընտա, 14 նումէրօրու ԿԱՑԻԼԷԹ նամ թէրզի մաղազասը սահիպի Գրիգոր Տր. Գասպարեան էֆ. պու ուէֆա տախի գըշ մինասպպէթլիյէ հէր պիր քիսէեէ վէ հէր պիր կուսթօյա էլվէրիշլի գումաշար ճէլպ էլէմիշ օլտուղունտան, ՈՒՃԻՈՒԶ, ԶԱՐԻՖ վէ ՄԷԹԻՆ էլպիսէ իսթինմէք արզու իսթէնլէր մէղքիւր մաղազաեա պիր քէրրէ միւրաճաաթլարընտա պէեանաթմըզընը սըհհէթինի թաստիք էէսթիքլէր տիր։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Միւսամպէյէ՝ օն պիր սէնէ մուգատտէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանտէտէն պա չահատէթմէմ, խուրուճ իթմիշ, գազրէթի ու խաթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիհ վէ էնինիյէթինի գազանմըշ, երգաղը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինճի պընճք տալա վէբիւէբիւնէն մատրուֆ պիր զաթ տը։
Քէնտիլէրի՝ հէր նէվի Շէրի, Հուգուգ, Ճէղա վէ Թիճարէթ տավարընը ալէրէօհատ իսէր։
Գիր մէպլաղը մալիմ մուգապիլինէ ալթը այլըգ վէ սէնէլիգ ապօնէ գայա վէ գապալ իլլէր։
Տավարը հագգընտա մէճճանէն մալիմաթ ալմագ իսթէեէնլէրէ պէյանը բէյ վէ իթթայը մալիմաթատան գաշընմագ։ Էքսէր տավարարան բէշին իւճրէթի ալմասընը կիպի, բէք չօգալրընտա սուլհէն թէվֆիյէտէ գուսուր էլէմէզ։ Մապահլարը սաաթ 2—6ետա վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եազրնանէպնտէ պուլունուր։
Իտարէյանէսի՝ Պապը Ալի ճատէսինտէ Մուսալ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրօրը օտայար տը։

ՍԿԻԻՏԱՐՑԻՆԵՐՈՒՆ
Անոնք որ կը փափաքին Մանզումէի բաժանորդ գրուիլ, կրնան դիմել Սելամսըզ, Պապա-Ճան փողոց, կօշկակար Վահան էֆ. Սարբեանի խանութը, և ուտանալ օրինաւոր ընկալագիրը։
Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ
ՏՕՔԹՕՐ
Եթէ կ'ուզէք առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու ազնիւ սիկառի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Ցովսէփի Էլակէօզեանի
ՏՕՔԹՕՐ
անուն բուն իտալական ամենաընտիր սիկառի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճչգրիտ առաւելութիւն մը ունին, այն է որ իր շահին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս (Իզմիրի) Ներսէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զայն գործածելով, թէ՝ ուղղակի նպաստած կ'ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։
ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
Վաճառատունս կը գտնուի նաեւ ուրիշ սիկառի թղթեր։

ԹԷՑ, ԹԷՑ, ԹԷՑ
Հնդկաստանի և Չինաստանի ամենաընտիր թէյերը բերել տուած եմ։ Զմեռուան այս ցուրտ օրերուն շատ յարմար կուգայ ստամոքսներ տաքցնելու։ Անարատ և մաքուր։
Դիմեցէ՛ք անգամ մը միայն, ուրախ փոյթեռանդն պիտի վաղէք ինքնին։
Այս տեսակ գործերու մէջ իմ ուղեցած բաղմամեայ փորձառութիւնը կը բաւէ երաշխիք մը ըլլալ սիկարի թըղթին և թէյին ազնուութեան։
Կը ծախուին՝
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Բէյոմրմէնլար-Պաչը
ՅՈՎՍԷՓ ԷԼԱԿԷՕԶԵԱՆԻ
Վաճառատուն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
ՀՐԱՆՏ Ս. ԽԱՆՃԵԱՆ
ԼԵՆԱՐՀԳՐ ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
16ական, ԺՁ-240 էջ, բազմաթիւ պատկերներով և 2 քարտէսներով։
—« ԳԻՆ 5 ՂՐՇ. »—
ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ Նորահաստատ գրատունը գոհ սիրտով կը ծանուցանէ թէ կրցած է ամբողջովին «Նոր ուղղութիւն»ով ու «Նոր մեթոտ»ով Աշխարհագրութիւն մը հրատարակել։
Ամփոփ, բայց ամբողջական տեղեկութիւններ Բնական Աշխարհագրութեան վրայ, Քաղաքական Աշխարհագրութեան անհրաժեշտ ուսեալն ծանօթութիւնները միայն, առանց սակայն՝ և է չորութեան սիրելի պիտի ընեն այս գիրքը աշակերտին և ուսուցիչին համար ալ միւսմագայն։
Ամէն խնամք տարուած է աշակերտին միշտ Խլուն փնտռել դրդելու։
Միմիայն մեր այս գիրքին համար պատրաստուած «քոլորովին նոր» բազմաթիւ պատկերներ աւելի կը դիւրինցնեն ընագրին «ամբողջական» հասկացողութիւնը։
Վստահութեամբ կրնանք ըսել թէ նոյն իսկ շատ հարեւանցի ակնարկ մը, պիտի կրնայ համոզել ընթերցողը, թէ «բացարձակապէս» նոր փորձ մըն է մեր այս աշխատութիւնը։
Հասցէ՝
Գրատուն ՆՇԱՆ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Կ. Պոլիս, 60, Էսկի-Զապթիէ ճատէսի.

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
Մանաւանդ՝ Գատը գիւղ, եկեղեցիին դիմացը Զալուքճեան դեղարանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դիմել նաև բաժանորդագրուիլ փափաքողները։

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԷՊ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԹ

Վահէ՝ փոխանակ երկմտելու, չուարելու, սատամսելու Տագրեանի առջեւ, վեհ դիրք մը առաւ, հասկցաւ որ ժամանակը եկած էր ինքզինքը ծախելու այն մարդուն, որ այսչափ խրոխտ ձեւով կը խօսէր հեան ու ծառայի։ ստորադասի դիրք տալ կ'ուզէր իրեն։ Դուլիսը բարձրացուց ու լուրջ ձայնով մը որուն մէջէն զգացում կը ցայտէր.

—Դուք ազատ էք, այնպէս նկատելու որ, պատասխանեց, ամէն մարդ ասիկոսած է գլուխը խոնարհեցնել, երբ դրամին ձայնը հնչէ։

Տագրեան որ բնաւ չէր սպասեր այսչափ կարուկ պատասխանի մը և պարզ ձեւակերպութիւն կը նկատէր պատկերահանին մերժումը, ցնցուեցաւ անոր խրոխտ լեզուէն, անմիջապէս ինքզինք ժողուեց ու ակամայ յարգանք զգալով տղուն վեհանձնութեան հանդէպ.

—Ի չարն մի մեկնէք առաջարկս, ըսաւ, ես գիտեմ որ արժանիքը, առաքինութիւնը կարելի չէ փոխարինել դրամով, միեւնոյն ժամանակ գիտեմ նաեւ որ առանց դրամի ալ բացարձակապէս անկարելի է ձեռք բերել շատ մը կատարելագործութիւններ։

—Այո՛, բայց երբ անարդար միջոցով կը ոտացուի դրամը, այն ատեն կը կորսնցուցնէ իր արժէքն ու այն դերամին չնորհիւ ձեռք բերուած կատարելագործութիւնն ալ յատկանիշ նախատինք կը դառնայ ստացողին։

Դրամատէրը հետզհետէ կը փոխէր իր զգացումները Վահէի նկատմամբ։ Ինք որ առաջ գլխու ցաւ մը, փորձանք մը կը նկատէր զայն, ու հազար ոսկիի ողորմութիւնը ձեռքը տալով ճամբու դնել, երեսէն ազատիլ կուզէր, հիմա երիտասարդին այս անյողդողդ բնաւորութեան ու երկաթեայ կամքին առջեւ ընկճուած, նրաւատացած պզտիկցած կը տեսնէր զինքը։

Եթէ պատուոյ խնդիրը չըլլա՞ր, եթէ Տագրեան չի կասկածէր որ Ատրինէի նկատմամբ սիրային երազներ կը սնուցանէ Վահէ, պիտի բարձրացնէր, գըլխուն վրայ պիտի բռնէր զայն, այնչափ ազդուած էր անոր այս կտրճ տեսակցութենէն ու անշահախնդիր ոգիէն։ Սակայն կասկածը արմատացած էր մտքին մէջ և անտոմիկ երիտասարդ մը, ինչ ալ որ ըլլար, ո՛րչափ ալ արժանիք ունենար, չէր կրնար փեսայ առնել իրեն։ Ասիկայ բացարձակապէս անհաշտ էր իր ծրագիրներուն, գաղափարներուն և ժողովրդեան առջեւ ստացած բարձր անունին հետ։

Մնաց որ Վահէի այս վեհանձն բընաւորութենէն ու անյողդողդ կամքէն աւելի էս վախնալ սկսած էր հիմա դրամատէրը։ Այս նկարագիրին, արժանիքին տէր երիտասարդը որ քաւորդ ժամու տեսակցութեան մը մէջ թոված, ընկճած էր զինք, ինչ տեսակ ազդեցութիւն չէր կրնար բանեցնել Ատրինէի նման աղջկան մը վրայ, եթէ ուզէր անոր սիրտը գրաւել։

Ատրինէ արդէն մանուկ հասակէն սովրած էր սիրել գեղեցիկը, բարին, ճշմարիտը, այս երեք առաւելութիւններն ալ մարմնացած էին պատկերահանին վրայ որ իր խօսակցութեան մէջ ալ գրաւելու մասնաւոր շեշտ մը ունէր, ամենէն անառիկներուն անգամ յաղթելու ատիճան զօրաւոր։

Տագրեան այս խոհերով տոգորուած յարձակողականէ պաշտպանողականի դարձաւ և այս անգամ ճշմարտապէս վանալով Վահէի վտանգաւոր յարաբերութենէն, անկէ օձիքն ազատելու համար, սկսաւ համոզել երիտասարդը թէ, հազար ոսկին արդար վարձատրութիւնն էր զոր կ'ընէր իրեն, և թէ այն չնչին գումարով կրնար Եւրոպա երթալ և ուսումը կատարելագործել, քանի որ այնքան պատուական ատաղձ կար իր մէջ և մշակութեան կը կարօտէր։

Պատկերահանը ազատ չունչ առաւ խրոխտ մարդուն այս վայրկենական զիջողութիւնը տեսնելով, անգամ մ'ալ երախտապարտ զգաց զինք մօրն որ վեհանձնութիւն ներշնչած էր իրեն և հիմա այն առաքինութեանը շնորհիւ՝ բարձրագլուխ պիտի մեկնէր Ատրինէի հօրն առջեւէն, որ հազար ոսկիովը կուզէր ստորնացնել զինք։

Այս բանակցութիւնն գաղտնի պիտի չի մնար անշուշտ, ուշ կամ կանուխ պիտի լսէր Ատրինէ անցած դարձածներն և անոր համեմատ պիտի ընէր իր դատաստանը պատկերահանին նկատմամբ զոր նոր սկսած էր ճանչնալ։ Եւ օր. Տագրեանի դատաստանը՝, ամենէն աւելի կշիռ ունէր Վահէի աչքին, քանի որ հիմա ամբողջ հոգիովը անոր միայն նուիրուած էր։

Առաջին օրէն, շոգենաւի հանգիպումէն ծած էր արդէն այս զգացումը պատկերահանին մէջ որ հակառակ մօրը արգելքներուն շարունակ Ատրինէի վրայ խորհած, անով ապրած և մէկ խօսքով ամբողջ սիրտը նուիրած էր անոր։ Ո՛չ իսկ Ալիսի նման սքանչելիօրէն գեղեցիկ մը կրցած էր տեղը բռնել Ատրինէի, այնչափ տոգորուած էր երիտասարդը անոր սիրով։

Ուստի հիմա կրկնակի գոհ, որ մերժից հազար ոսկին.

—Շնորհակալ եմ ձեր կրթասիրական զգացումներէն, էֆէնտի՛, ըսաւ, եթէ ուսումս և արուեստս կատարելագործելու համար կուտաք այդ դրամը, դարձեալ ստիպուած եմ մերժել, քանի որ պէտք չունիմ անոր որուն չափ գումար մը քիչ մը աւելի կամ պակաս չահած եմ այս մէկ երկու ամսուան մէջ. աւելի աղէկ կ'ըլլայ եթէ կարօտ ուսանողի մը յատկացնէք ձեր այդ նըպաստը։

—Ինչ կ'ըսէք, շեշտեց Տագրեան, աչքերը խոշոր խոշոր բանալով, հազա՞ր ոսկի՞ չահեցաք երկու ամսուան մէջ։

—Շա՞տ կը գտնէ՞ք, հարցուց Վահէ, բոլորովին անբնական գտնելով այս հարցումը։

—Բնական է, յարեց դրամատէրը, ամենէն մեծ դրամագլուխներն իսկ դժուարաւ կը շահին հիմա այդչափ խոշոր գումար մը։

—Ուրեմն ուրախ ըլլալու եմ դրամագլուխէս, որ վրձինէս ու երանգապընակէս անդին չանցնիր։

Տագրեան չի պնդեց այլեւս, նկատելով որ ոեւէ ազդեցութիւն պիտի չի կրնայ բանեցնել երիտասարդին վրայ, ուստի կարճ կապելով հրաժեշտ տուաւ խօսակիցին, և անոր մեկնելէն վերջ հաստատապէս որոշեց ամէն պարագայի մէջ ահիթ չի տալ որ անգամ մ'ալ Ատրինէ տեսակցի անոր հետ։

(Շարունակելի)